І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
'Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 133 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го ЛИПНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 21, 1966 No. 133 VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 20 липня 1966

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН відбув у вівторок 19 липня ц. р. нараду з демократичними провідниками і видатнішими республіканськими представниками Сенату і Палати Репрезентантів і після цього пресову конференцію. Під час наради і пресової конференції Президент з'ясував напрямні бюджетової політики уряду і зокрема справи видаткування та податків. Від представників Конґресу Президент вимагав не збільшувати непомірно видатків затверджуванням асиґнувань, що переходять встановлені федеральною адміністрацією межі. Президент Джансон подав до відома, що бюджетовий дефіцит по кінець червня 1966 р. виносить суму 2.3 більйона долярів. Сповістив також, що в найближчому році уряд вимагатиме від Конґресу затвердження нових асиґнувань на війну у В'єтнамі.

АМЕРИКАНСЬКА ДОПОМОГА ДЛЯ ВБОГИХ І ВІДСТАЛИХ ЕКОНОМІЧНО КРАЇН, уділювана урядом ЗДА і приватними установами й особами, досягла в останньому році суми 10 980 000 000 долярів.

ПІД ЧАС НЕГРИТЯНСЬКИХ ЗАВОРУШЕНЬ У КЛІВЛЕНДІ, учасники яких стріляли до поліції і демолювали та грабували крамниці, був убитий у вівторок 19 липня ц. р. один із негрів — 36-літній Персі Джілс і двоє осіб було поранених. Ворохобники стріляли до поліції з дахів кам'яниць. Губернатор стейту Огайо Джеймс А. Родес покликав до Клівленду, на допомогу поліції, Національну Ґвардію.

ВНАСЛІДОК РАСОВИХ ЗУДАРІВ МІЖ НЕГРАМИ І ПОРТОРІКАНЦЯМИ в одній із дільниць Брукляну, Н. Й., сорок негритянських родин випровадилися із двох бруклинських апартаментових домів. Їхній екзодус відбувався під охороною поліції. Поселилися негри в інших дільницях Брукляну в мешканнях, що їх дали їм їхні рідні чи знайомі або добродійні організації.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМІНІКАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЖОАКІН БАЛЯГЕ призначив на пост нового домініканського амбасадора у Вашинґтоні колишнього тимчасового президента Гектора Ґарсію Ґодойя. Ґодой був міністром закордонних справ в уряді кол. президента Хуана Боша і згодом амбасадором до Бельгії і Великої Британії.

УПРАВА МІСТА НЮ ЙОРКУ відкрила у столиці ЗДА Вашинґтоні свою окрему канцелярію. Завданням цієї канцелярії утримувати постійні зв'язки з федеральним урядом та його установами й інформувати їх всесторонньо про справи й потреби цієї метрополії.

ОДИНОКА ВРЯТОВАНА ВІД СМЕРТИ в шикаґівському масовому душогубстві кандидаток на медсестер, філіппінка Коразон Амурао ствердила під час конфронтації із Ричардом Ф. Спеком, який перебуває в шпиталі, що він був спричинником смерти восьми її подруг. Преса повідомляє, що Спек, який хотів покінчити із собою самогубством, мав останніми днями серцеву атаку.

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГАРОЛД ВІЛЬСОН ВЕРНУВСЯ З МОСКВИ до Лондону й признав у палаті громад невдачу своєї подорожі, ствердивши, що нема шансів на скликання мирової конференції в справі В'єтнаму. Вільсон відбув кількагодинне засідання свого уряду в справі господарської кризи, існуючої в Англії. Не виключають нової девальвації англійської валюти.

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ІНДІРА ҐАНДІ ЗМІНИЛА своє становище в справі В'єтнаму постільки, що перед своїм виїздом до Каїро, Београду й Москви вважала, що спершу треба скликати мирову конференцію, а зараз потім припинити бомбардування Північного В'єтнаму, а тепер твердить, що припинення налетів проти Північного В'єтнаму мусить стати передумовою мирової конференції. Цю зміну приписують арґументам Нассера, Тіта й, найголовніше, Косиґіна.

У ВАРШАВІ КОМУНІСТИ ПЕРЕВЕЛИ НОВУ ДЕМОНСТРАЦІЮ перед американською амбасадою, при чому вибито в амбасаді вікна й обкидано її камінням. У демонстрації взяли участь коло 500 підростків і — напевне зіґнаних поліцією — робітників. Американський амбасадор Джан Ґрануські, заклавши протест проти тієї події, звернув увагу, що між демонстрантами були військовики та що поліція поводилась не тільки пасивно, а просто прихильно до демонстрантів. Це вже третя протиамериканська демонстрація у Варшаві, інспірована й організована тамошнім комуністичним режимом.

АМБАСАДОР ЗДА В ОН АРТУР ГОЛДБЕРҐ ВІДВІДАВ ГОЛОВНУ КВАТИРУ Міжнародного Червоного Хреста в Женеві, де в розмовах з екзекутивним директором Рожером Ґалльопіном підтримував становище ЗДА, що судження й засудження американських полонених летунів у Північному В'єтнамі було б грубим порушенням міжнародної конвенції з 1957 року, і що таке порушення мало б „жахливі наслідки". Голдберґ мав перевести ще подібну розмову з президентом Міжнародного Червоного Хреста Самуелем Ґонардом.

У ПАРИЖІ РОЗПОЧАЛИСЬ АМЕРИКАНСЬКО-ФРАНЦУЗЬКІ ПЕРЕГОВОРИ про дальшу долю баз ЗДА на терені Франції. Де Ґолль зажадав був, щоб до 1 квітня 1967 року ЗДА зліквідували всі свої бази у Франції, але Франція не виступила з НАТО. Тому річ іде про збереження баз у такому стані, щоб вони були здатні до вжитку у випадку війни. Перші розмови перевів амбасадор ЗДА Чарлз Болен з міністром закордонних справ Морісом Кув де Мюрвілем.

ГОЛЛЯНДСЬКИЙ УРЯД ВИДАЛИВ ШАРЖЕ Д'АФФЕР КОМУНО-КИТАЙСЬКОЇ амбасади в Гаазі, Лі Енчію. Сталось це внаслідку таємничої афери, коли комуно-китайські „дипломати" викрали зі шпиталю одного китайського інженера, який прибув до Голляндії на технічну конференцію і був поранений недалеко дому китайських „дипломатів". Коли голляндський уряд зажадав повернення того — ближче неназваного — інженера, він дістав відповідь, що інженер — помер.

СЕКРЕТАРІЯТ ДЛЯ СПРИЯННЯ ХРИСТИЯНСЬКІЙ ЄДНОСТІ У ВАТИКАНІ ПРОГОЛОСИВ, що на основі порозуміння між Католицькою Церквою та Світовою Методистською Радою буде створена спільна Комісія для перестудіювання можливостей скріплення християнської єдности в дусі останнього Вселенського Собору. Методистська Церква нараховує в усьому світі коло 20 мільйонів вірних. Найближче засідання тієї Комісії відбудеться осінню цього року.

ЗАКЛИК

ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УНСОЮЗУ В СПРАВІ ПРОДОВЖЕННЯ КОНВЕНЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ

Союзовці, Делеґати, Організатори УНСоюзу!

З видатним успіхом ми закінчили нашу передконвенційну кампанію для дальшої розбудови Українського Народного Союзу, придбавши для нього нових 3.000 членів. Уже в цім році загальна кількість членів УНСоюзу перейшла 87,000 й ми є на добрій дорозі до швидкого досягнення нової тисячі членів, а далі і до заокруглення союзового членства до дев'ятдесяти тисяч.

Мавши це на меті, Головний Екзекутивний Комітет на своїх перших після Конвенції нарадах 6-го липня 1966 року постановив продовжити конвенційну кампанію до кінця цього року й звертається оцим до Вас із закликом та проханням докласти всіх старань, щоб і ця союзова кампанія закінчилася повним успіхом.

Звертаємося до всіх наших 500 Відділів із заохотою й вимогою виявити повну й постійну активність і не пропустити ані одного місця, щоб не придбати бодай декілька нових членів. Нехай не буде ані одного такого Відділу, який не придбав би до кінця цього року бодай десять членів. Нехай не буде ані одного такого Відділу, який не зріс би впродовж цього року бодай на 5-10 відсотків свого членства.

Звертаємося також із гарячим закликом до всіх союзових Округ, щоб вони подбали про постійну, безперервну активність своїх Відділів та в потребі дали їм заохоту і поміч у праці. Сподіваємося, що всі Окружні Управи виявлять максимальну активність й допоможуть досягнути повний успіх цієї важливої кампанії.

Звертаємося врешті до конвенційних делеґатів, щоб вони всі, як один, включилися в акцію дальшої розбудови установи, яка дала їм найбільшу почесть, обравши їх на своїх заступників на конвенції. Обов'язком делеґата є не тільки репрезентувати УНСоюз; але й дбати про його ріст і всебічний розвиток. Придбавши десять членів, Ви придбаєте тривалу конвенційну пам'ятку, яка буде також доказом, що Ви виконали свій делеґатський обов'язок.

Звертаємося з неменш гарячим закликом до наших відділових, окружних, постійних і обласних організаторів, щоб вони стали на чолі цієї організаційної акції й своєю збільшеною ініціятивою та працею повели її до повного досягнення нашої мети.

А метою цієї кампанії є придбання впродовж цього другого півріччя нових **ТРИ ТИСЯЧІ ЧЛЕНІВ**, щоб доповнити загальну кількість членства УНСоюзу до 88,000, а при сприятливих обставинах видатно наблизити його до повних дев'яти десятків членів.

Союзовці! Наближаємося до великих роковин 75-річчя УНСоюзу. Маємо тверду постанову дійти до нього із стотисячною союзовою громадою! А це зможемо досягнути тільки тоді, коли вже сьогодні візьмемося до цієї великої, історичної праці. Бо із зростом УНСоюзу зростає сила і значення всієї нашої заморської громади. Отож нехай не буде поміж нами нікого, хто не включився б в цю грандіозну акцію!

Українські Громадяни ЗДА і Канади!

Тільки що десятий з Вас є членом нашої найстаршої й найбільш заслуженої для нашої національної справи і громади установи. тільки що сотий з Вас має життєве забезпечення, яке відповідає вимогам Вашим і Вашої родини. Ваше достатнє забезпечення потрібне Вам і тим, про долю яких Ви зобов'язані дбати. Ваше членство в УНСоюзі є потрібне не лише УНСоюзові, але всій нашій національній громаді, бо її сила в кількості зорганізованого громадянства. Тому закликаємо Вас не гаючись включитися в ряди майже дев'ятдесятитисячного членства УНСоюзу, а хто з Вас уже належить до нього, видатно підвищити своє забезпечення, бо тільки відповідно високе абезпечення дає запоруку сповнення Ваших життєвих плянів. Зокрема закликаємо Вас доповнити своє забезпечення незвичайно дешевими й не менш конечними акцидентовими та терміновими грамотами, що їх саме для Вас приготовив УНСоюз. Зверніться до найближчого союзового Відділу чи організатора, або напишіть до нашої головної канцелярії. Ми радо послужимо Вам найбільш докладними, фаховими інформаціями в справі цілої програми Вашого життєвого забезпечення.

Приступаючи до нового періоду нашої історичної місії-розбудови нашого організованого життя на цій півкулі, віримо, що робимо історичне діло й що не тільки далека історія, але й все наше громадянство на цій землі піддержить нашу акцію й допоможе її довести до повного успіху!

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

СТРАХ

У статті партійного секретаря Васильківського району, Дніпропетровської области Павла Сокола під заголовком „Вирішнюючи крок" („Радянська Україна" з 25 червня") є таке місце:

„Оце недавно заходять до мене Костянтин Карпович Пошивайло, член бюро райкому, голова райвиконкому, та й каже:

— Колгосп „Прогрес" уже почав обробляти посіви, всю техніку підготував до жнив.

— Це в тому найвідсталішому?...

— Знаєш, Павле Архиповичу, я туди боявся заїжджати — трудодень бідний, люди невдоволені"...

А тепер? Тепер, як виявляється, надіслали туди цілу зграю партійців, беручких підганяйлів, і латають діри...

ПРИРОДА ДАРУЄ, А ПАРТІЯ ВИМАГАЄ

„У розпалі — літо, благодатна пора для відпочинку, коли природа так щедро дарує нам гаряче сонце, цілющу свіжість повітря, прохолоду хвиль, ласкаве тепло пляжів, вабить красою мальовничих куточків, незвіданістю доріг. Наша Республіка (тобто Україна. — Ред.) особливо багата на літні принади. Згадаймо узбережжя Чорного та Озівського морів, магістраль здоров'я — Дніпро, неповторну красу Карпат"...

Так пишно пише редактор „Радянської України" у своїй передовиці 25 червня, а нижче нагадує: у першому році п'ятирічки треба докладати багато зусиль, працювати продуктивно, без зупинок, вдень і вночі, щоб виконати пляни здачі хліба державі.

„ДЖЕМІНІ 10" З УСПІХОМ ПРОДОВЖУЄ СВОЮ МІСІЮ В ОРБІТІ

Кейп Кеннеді, Флорида. — Минулого вівтірка, 19-го липня, майор авіяції Майкел Коллінс, який разом з комодором фльоти Джаном В. Янґом становить залогу космічної кабіни „Джеміні 10", повних 45 хвилин стояв у відкритому отворі тієї кабіни та, наче турист у космосі, фотографував ультрафіолетні промені зір та все, що можна і треба було сфотографувати в космічній порожнечі. Тим не менше свою акцію фотографування майор Коллінс мусів скоротити на яких 30 хвилин, як з його космічного одягу почали виходити гази, що пекли очі та викликували сльози. Це саме ділялося і з астронавтом Янґом, який сидів у кабіні при контрольних апаратах. Причин цього виходу газів не пощастило досі встановити. Газ почав виходити тоді, як астронавти, відкривши отвір кабіни, замкнули в ній і оксиґен, що ним вони дихають у кабіні, віддихаючи тим оксиґеном, що є для таких випадків у їхньому космічному одягу. Коли ж знову закрито отвір кабіни й астронавти разом з цим закрили й отвори для оксиґену в їхніх одягах, гази перестали виходити й вони знову нормально почувались, хоча ще деякий час відчували запах газу. Початково здавалося, що цей випадок може змінити плян місії „Джеміні 10", але опісля контрольна стація на Землі дозволила астронавтам їхню місію продовжувати, як пляновано. „Джеміні 10" в середу ще кружляв деякий час в орбіті Землі разом і в злуці з безлюдною кабіною „Аджена", з якою він злучився На середу передбачувано сепарацію тих кабін і тоді „Джеміні" намагатиметься злучитися з іншою „Адженою", тією, яку випущено в орбіту ще в березні, як подібну пробу злуки з нею мав виконати „Джеміні 8". Опісля майор Коллінс відбуде ще „прогулянку" в космос, виходячи цілком із своєї кабіни та знову перевіряючи можливості власного маневрування в космічній порожнечі при допомозі відповідних інструментів у руці. Під час цієї прогулянки майор Коллінс буде прикріплений до своєї кабіни довгою линвою. Поворот астронавтів і „Джеміні 10" на Землю передбачений на четвер після полудня.

Комуністи, мабуть, судитимуть полонених летунів, але не засудять на смерть

Сайґон. — Північно-в'єтнамські амбасадори у Пейпінґу та в Празі заявили майже одночасно те саме в справі американських полонених летунів у Північному В'єтнамі: що північно-в'єтнамський уряд не вважає тих летунів за воєнних полонених, а за звичайних злочинців, які будуть поставлені перед суд. Одвак північно-в'єтнамський президент Го Чі Мінг, від якого взагалі залежить мир чи дальша війна у В'єтнамі, заявив у відповіді до американського соціялістичного лідера Нормана Томаса, що північно-в'єтнамський уряд веде „гуманну політику супроти полонених": з цього коментатори виводять висновок, що над американськими полоненими летунами відбудеться в Північному В'єтнамі якийсь показово-пропаґандивний „суд", але полонених засудять не на смерть, а, мабуть, на якісь роботи. Американські керівні чинники, як віце-президент Гюберт Гомфрі, державний секретар Дін Раск, амбасадор ЗДА в Об'єднаних Націях Артур Голдберґ, амбасадор Аверелл Гарриман і цілий ряд сенаторів не залишили найменшого сумніву, що коли б північно-в'єтнамські комуністи зважились на переведення екзекуції на полонених летунах, то Америка відповіла б страхітливими для Північного В'єтнаму репресіями. Здається, що також британський прем'єр Гаролд Вільсон перестеріг про це совєтського прем'єра Алексея Косиґіна та звернув йому увагу, що неґідна пімста на американських полонених летунах настільки поширить війну що може настати загроза вибуху третьої світової війни. Все ж, північно-в'єтнамські комуністи перевели вже таку пропаґанду проти летунів, як „злочинців", яких треба судити, що вони переведуть суд — але без великого засуду.

У Британії відбулися масові маніфестації українців

Лондон. — В суботу й неділю, 2-го і 3-го липня ц. р. у багатьох місцевостях, де більшими скупченнями живуть українці в Англії, Валії і Шотляндії, відбулися багатолюдні святочні зібрання, академії, демонстрації для відзначення 25-ої річниці Відновлення Самостійної Української Держави Актом 30-го червня 1941 року.

В суботу 2-го липня на вулицях 43 міст Великобританії появилися люди, які роздавали прохожим летючки в англійській мові п. н. „Нація, що бореться за волю". Сто тисяч летючок, які роз'яснювали коротко, але ядерно, положення за залізною заслоною і героїчний змаг української нації за свою незалежність і свободу впродовж останнього півстоліття, були роздані за одну-дві години. В самому Лондоні було роздано біля 20 тисяч летючок. Летючки закликали британців підтримати визвольну боротьбу України проти большевицької Москви.

Пополудні в суботу відбулося пікетування совєтської амбасади в Лондоні. На численних транспарентах, які несли маніфестанти, виднілі слова протесту проти большевицьких злочинів в Україні, і домагання волі й самостійности для великого українського народу. Кореспонденти англійських газет і міжнародніх пресових агенцій репортували про пікетування.

Цетральна академія, присвячена визначній річниці, відбулася в неділю у Лондоні в залі Сент Панкрас Тавн Голл. Бурхливо вітаний публікою на академію прибув голова ЦК АБН п. Ярослав Стецько, який виголосив промову. Редактор Г. Драбат проаналізував у своїй промові значення Акту 30-го червня.

Мистецька частина програми складалася з точок у виконанні манчестерського репрезентативного хору „Гомін", лондонського хору „Боян", соліста-тенора Володимира Луціва і піяніста Іринея Жука.

● **В Єгипті приготовляють нові масові судові процеси** проти вчителів, студентів, професорів, лікарів й інших професіоналів, обвинувачених у змові проти режиму або й життя президента Нассера. Всі вони мали належати до забороненої партії Мусульманського Братства. У в'язниці перебувають 377 таких політичних в'язнів.

● **Пані Нґо Дінг Нью,** вдова по колишньому шефі південно-в'єтнамської поліції й шваґерка кол. президента Південного В'єтнаму Нґо Дінг Дієма, дала інтерв'ю паризькому журналові „Ле Нуво Кандід", в якому солідаризується з в'єтнамськими комуністами, називаючи їх „націоналістами" та таврують Америку. Сам той французький журналіст, що промовляв з панею Нґо Дінг Нью, признав, що вона вже кількакратно в своєму житті основно змінювала свої погляди.

Посадник Ню Йорку Джан Ліндсей проголосив Тиждень Поневолених Націй

Під час церемонії проголошення Тижня Поневолених Націй в Ню Йорку. Посередині стоїть, усміхаючись, посадник Джан В. Ліндсей, проклямацію тримає адв. Роман Гуглевич, біля нього стоїть пані Марія Душник, між сумівками в одностроях стоїть впреп. о. Микола Когут, останній в першому ряді п. Йосип Лисогір.

Ню Йорк. — У вівторок 19-го липня в полудневих годинах Джан Ліндсей, посадник цієї багато мільйонової світової метрополії, проголосив тиждень від 17 до 23-го липня цього року Тижнем Поневолених Націй, закликаючи населення цього міста, подібно, як і президент Джансон у своїй проклямації закликав населення країни, до відзначення цього Тижня відповідними церемоніями та активностями, „віддаючи свої зусилля для справи мирного визволення поневолених і поярмлених народів у світі". Церемонія підпису і проголошення проклямації відбулася в Сити Гол у присутності майже сотні репрезентантів з багатьох етнічних груп, у цьому й української. Посадника представив приявним комішенер публічних справ Джан Палмер. Посадник Ліндсей, згадавши „мільйони людей, поневолених комуністичною тиранією", прочитав текст проклямації та передав її опісля Вацловасові Сідзікавскасові, голові Асамблеї Поневолених Европейських Націй, та монсіньйорові Джанові Балькунасові, голові Конференції Американців Центрального і Східнього Европейського Походження. В склад приявної під час церемонії української делеґації м. ін. входили: головний предсідник УНС та екзекутивний віце-президент УККА Йосип Лисогір, заступниця гол. пресідника УНС Марія Душник, головний секретар УНС д-р Ярослав Падох і гол. касир УНС Іван Кокольський, голова місцевого Об'єднаного Комітету — Відділу УККА адв. Роман Гуглевич, директор канцелярії УККА мґр Іван Базарко, впреп. о. Микола Когут, д-р Володимир Душник, д-р Ол. Соколишин та ін. Участь в церемонії взяв гурт молоді СУМА під проводом Корнила Василика в своїх одностроях та з українським прапором.

Конвенційний Комітет УККА відбув наради, схвалив вказівки щодо Конґресу

Ню Йорк. — Конвенційний Комітет для підготовки IX Конґресу УККА відбув своє засідання під проводом екзекутивного віце-президента Йосипа Лисогора у вівторок 12-го липня цього року. На цьому засіданні розглянено цілий ряд справ та по переведенню дискусії, між іншим вирішено:

На IX Конґресі вперше, крім делеґатів всіх центральних і місцевих організацій, візьмуть участь також представники платників Національного Датку. В цей спосіб Конґрес буде спиратися на широку американсько-українську громаду, що свій патріотизм доказує постійними вплатами на Український Народний Фонд. Цей Конґрес відбудеться у 25-тиріччя існування УККА і тому добре було б, щоби в ньому взяло участь якнайбільше делеґатів. В ньому можуть взяти участь також і не-делеґати, як гості, які є платниками Національного Датку, а які за реєстраційною оплатою в сумі $2.00 будуть прислухатися до ходу нарад, звітування членів керівних органів УККА та дискусій. Конвенційний Комітет закликає громадян, які живуть в Ню Йорку і околицях, щоб вони взяли численну участь в бенкеті, який відбудеться в великій залі готелю Ню Йорк - Гілтон в суботу, 8-го жовтня 1966 року, о годині 8-ій вечером.

До Канцелярії УККА вже почали приходити списки делеґатів, що їх визначили поодинокі організації. Ті ж організації, які ще не визначили своїх делеґатів, повинні це зробити якнайскорше. Якщо йде про вибір, то згідно зі статутом УККА, кожна центральна організація має право вислати одного делеґата, якщо має менше, як 5,000 членів — додатково ще одного делеґата, коли має більше як 10,000 членів — двох делеґатів. Коли має більше, як 30,000 членів — додатково трьох делеґатів.

Кожна місцева організація, яка є членом в УККА, має право вислати одного делеґата, коли в неї членів є 20-100 двох делеґатів, коли має більше, як 100 членів. Тільки такі організації мають право висилати делеґатів на конґрес, що вплачують постійно свої вкладки до УНФонду і з вплатами не залягають за останні три роки. Делеґатами можуть бути такі особи, що є постійними платниками Національного Датку і не залягають за останні три роки. Ніякий делеґат не може бути звільнений від повної реєстраційної оплати в сумі $25.00. Ця реєстраційна оплата покриває його участь не тільки в нарадах, але і участь в обіді (що коштує дол. 7.50) і бенкеті (що коштує дол. 12.50).

Кожний делеґат матиме тільки один голос і не зможе заступати двох чи більше організацій.

На останньому засіданні Конвенційного Комітету, в якому взяли участь члени Екзекутиви, звітували голови поодиноких Комісій. І. Базарко звітував про підготовку Програмової Конвенційної книжки. Її друк вже почався. На її зміст складаються звіти із пробленої праці між VIII та IX Конвенціями: президента УККА проф. Лева Добрянського, екзекутивного віце-президента Йосипа Лисогора; касира д-ра Ярослава Падоха; голови Шк. Ради проф. Едварда Жарського; координатора справ молоді інж. Романа Рогожі; видань УККА — д-ра Володимира Душника та звідомлення Контроль. Комісії УККА. До всіх Цен-

(Закінчення на стор. 7ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Справа нашого майбутнього

Усе, що свідома й мудра людина робить, вона виконує з думкою про майбутнє, як своє власне і своєї родини, так і своєї громади та свого народу. Сьогодні працюємо і дбаємо про завтра. В цьому велика суть людського життя, основний закон людського прогресу.

В українській громаді в ЗДА і Канаді наймогутнішою і найбільшою та найповнішою синтезою особистого і загального та сьогоднішнього і завтрішнього є без сумніву Український Народний Союз. Це доказує і виправдовує однаково, як його вже 72-літня історія, так і його стан та активність сьогодні. Не входитимемо в історію, бо вона відома. В цьому конкретному випадку нас інтересує в першу чергу сьогоднішнє і завтрішнє, бо власне до цього відноситься опублікований в цьому числі заклик Головного Екзекутивного Комітету цієї нашої установи в справі продовження конвенційної кампанії організації нових членів.

Заклик говорить сам за себе. Його мета — спонукати нашу громаду в ЗДА і Канаді, щоб до кінця цього року збільшила ряди УНСоюзу на дальших 3,000 нових членів у змаганні до заокруглення її членства до 100,000 у 1969-му році, в якому УНСоюз відзначатиме своє 75-річчя.

Здається, що томи можна б писати про важливість цієї та кожної організаційної кампанії як в особистому відношенні кожного громадянина, так і у відношенні до нашої громади і нашого народу та їх майбутнього. Сотнями і тисячами прикладів можна б ілюструвати індивідуальну та родинну важливість забезпечення в УНСоюзі кожного, від дня його народження аж до віку, в якому таке забезпечення ще можливе. На іншому місці подано вістку про дуже трагічний випадок 14-літнього Івася Фарінґера, який 26-го квітня цього 1966-го року був забезпечений в УНСоюзі на $1,000, а вже п'ять тижнів пізніше, 5-го червня цього ж року, внаслідок нещасливого випадку скінчилося його молоде життя. Ніхто не знає, що його чекає завтра, а забезпечення в УНСоюзі часто є єдиним забезпеченням для тих, що залишаються при житті. Тим то й кожна організаційна кампанія УНСоюзу, яка має на меті охопити цим забезпеченням усіх наших громадян, є величезною добродійною акцією сьогодні з думкою про завтра для кожного.

Подібні значення і вартість має ця і кожна організаційна кампанія УНСоюзу в суспільно-громадському відношенні. Вартість і значення нашої громади в ЗДА і в Канаді лежить в її зорганізованності та в її зорганізованих ресурсах. Ми можемо вживати всіляких цифер, ми можемо говорити про два мільйони українців у ЗДА і сотні тисяч у Канаді, але дійсно переконливу силу має цифра активного членства наших установ. Це саме відноситься і до наших ресурсів. В одному і другому відношенні Український Народний Союз оперує сьогодні найбільшими цифрами: 87 тисяч членів і 32 мільйони майна і про них ми з гордістю говоримо нашим співгромадянам та нашому народові на рідній землі. Як же інакше, сміливіше і певніше ми і вони почувалися б, якби ми говорили бодай про 100 тисяч членів і 50 мільйонів майна!

Та це тільки один і далеко не найважливіший бік справи. Куди більше рішальним є те, що ми могли б ЗРОБИТИ, дійшовши до стільки членства і такого майна. Якщо сьогодні, при теперішньому своєму стані, УНСоюз рішально причиняється своїми гіпотечними позичками до будови наших церков і народних та приватних домів, якщо він може давати нашій громаді найважливіші періодичні публікації та видавати такі монументальні твори, як Англомовна Енциклопедія Українознавства, якщо він може рішально причинитись до таких акцій, як будова пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні та постійно і безупину переводити вже сьогодні на найширшу скалю інші кампанії, то що ж він міг би зробити для нашої громади в ЗДА і Канаді та нашого народу в Україні, якщоб він потрапив здійснити свою мету та змобілізувати усі наші людські і матеріяльні ресурси для нашої праці і розвитку сьогодні з думкою про наше майбутнє.

Це й є завданням кожної і теперішньої організаційної кампанії УНСоюзу. Це повинно бути й ціллю та завданням кожного нашого свідомого громадянина. Членство в УНСоюзі коштує так мало, а дає так незрівняно багато. Хто сьогодні думає про завтра, той повинен подбати не тільки, щоб він сам був членом УНСоюзу, але й члени його родини та його знайомі. Це наш обов'язок у відношенні до нас самих, наших родин і нашої громади та нашого народу. Це ґарантія нашого майбутнього.

На потребу

Разом з цим числом „Свободи" друкується окремий літературно-мистецький додаток. Такий додаток у „Свободі" не є новістю. Він уже в ній був, було вже й окреме недільне видання „Свободи", присвячене справам нашої літератури, мистецтва і культури, але досі з усіх багатьох „додатків" до „Свободи" він мав найменше щастя, хоч, можливо, є найбільше на потребу. Щож бо краще може характеризувати нашу громаду і що переконливіше може про неї говорити, як її культура і її культурний розвиток та досягнення.

Тимчасом, власне в тій ділянці видавництво натрапляє на найбільші труднощі. І коли англомовний тижневик „Свободи" появляється вже 33 роки, коли дитяча „Веселка" добігає вже скоро до свого 15-річчя, коли своє 10-річчя вже переступили сторінки молоді, то літературно-мистецький додаток не видержував більше кількох років. Це головно тому, бо він коштовний. Коштують матеріяли, коштують кліші, коштує папір і пошта і хоч як він на потребу, хоч як читачі його бажали б, але на цьому плятонічному бажанні і закінчується: громада досі не виявила і не потвердила цього свого бажання збільшеними пожертвами на пресовий фонд. А недавня 26-та конвенція УНСоюзу, прийнявши до відома та апробувавши сам задум відновити це видання, також не схвалила на це видання окремих фондів.

Яка ж розв'язка справи? Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу, одобривши плян відновити видання літературно-мистецького додатку, зробив це з подвійною надією, сподіваючись, що 1) читачі відгукнуться на це добровільними доплатами до передплати „Свободи", себто пожертвами на її пресовий фонд, і що 2) наша громада оцінить ті коштовні зусилля тим, що дальше поповнюватиме організаційні ряди УНСоюзу, вступаючи в його члени. Теперішня організаційна кампанія дає на це окрему нагоду і коли б впродовж найближчого часу канцелярія УНСоюзу чи його організатори й секретарі відділів одержали сотні і тисячі нових подань в члени, то не тільки доля цього додатку була б запевнена, але й про дальший розвиток видавництва можна б конкретно думати. Все бо є таки справді на потребу.

Мих. Килимний

У БРАЗИЛІЇ БЕЗ ЗМІН

У Бразилії все старе залишається і тільки „проґресує" на гірше. Отож, дорожнеча підноситься, інфляція так само, уряд далі касує виборчі мандати та відбирає громадські права, застосовуючи ці заходи до тих політиків, які з ним „не вдаються". На ґрунті цього, між іншим, уже виник доволі сильний конфлікт між федеральним урядом та естадуальним парляментом Ріо Ґранде до Сул. Останній, проти одного тільки голосу, схвалив протестаційну резолюцію в справі зовсім недавніх касацій та позбавлень. Однак, за відомостями пресових кореспондентів, подібні заходи федерального уряду не мають виглядів на припинення.

У „Свободі" вже писалося, що жадна реформа, жадні зміни, започатковані федеральним урядом для оздоровлення Бразилії, не повелися. Сьогодні розповімо, для прикладу, лише про одну справу, яка є найбільш вирішальною, можна сказати, основною для країни і якій уряд приділяв та приділяє найбільше уваги. Маємо на думці фінансову політику.

Для поборення інфляції, уряд свого часу зобов'язав банки знизити сплачення відсотків за гроші на поточних рахунках фірм і приватних осіб. Банки так і зробили: замість 5-8 відсотків, почали платити 2-3 відсотки. Відтоді гроші ріками поплили з банків, наражуючи останні на найбільші небезпеки. Справа в тому, що кошт життя не тільки не зупинився на певному рівні, а все зростає й зростає, значно перевищуючи і 2-3 і 5-8 відсотків. Тому люди почали шукати інших можливостей, щоб рятувати свої гроші від знецінення.

В обличчі загрози банкрутства, старі банки почали творити ніби „нові", рівнобіжні банки, даючи їм різні додаткові назви; капіталовкладень будівництва, розвитку і т. ін. У „нових" банках платять клієнтам не 2-3 і не 5-8 відсотків річно, а 5-6 відсотків місячно.

А от, що вийшло з самими грішми. Свого часу уряд офіційно проголосив випуск нових грошей, „крузейро форте", які замінять дотеперішні. Тоді встановлено, що один „крузейро форте" дорівнюватиме одній тисячі крузейрів в обігу. Пізніше уряд, повідомивши, що нові гроші вже надруковані, почав отягатися з наданням їм обігової чинности. Цьому на перешкоді стало постійне зростання дорожнечі. За таких умов новий крузейро міг би також швидко зійти на нівець.

Спочатку уряд відкладав випуск нових грошей з місяця на місяць, потім з кварталу на квартал, а згодом з півріччя на півріччя, все сподіваючись, що якимось чином утихомириться дорожнеча. Проте, ціни ростуть і до сьогодні, що спонукало федеральний уряд зовсім замовкнути в справі нових грошей.

Аж ось, 6-го липня, несподівано для всіх, преса подала офіційне повідомлення про незадовгу появу в грошовому обігові, з 1-го серпня біжучого року, нових купюр, вартістю в десять тисяч крузейрів кожна. Досі найвища купюра була в п'ять тисяч крузейрів. Таким чином, замість раніше оголошеної нової твердої валюти, приходить дальше знецінення старої. Поза всяким сумнівом, випуск десятитисячних банкнотів зійдеться в відповідним піднесенням коштів прожитку. Ось такі приблизно „досягнення" є і в усіх інших ділянках та галузях.

Подібні явища в Бразилії не вважаються за нові, на них дивляться, як на „логічне продовження" давніших.

Справді новим для сучасної Бразилії є факт, що проти всіх побоювань і осторог, таки дійшло до офіційного проголошення і затвердження кандидата в президенти Республіки на посередніх (через парлямент та сенат) виборах 3-го жовтня поточного року. Тим кандидатом є донедавна генерал, а тепер уже маршал Артур Коста е Сілва. З 1-го липня він, в спеціяльній урочистості, залишив становище військового міністра, на якому перебував від перших днів протикомуністичної революції 1964-го року, офіційно розпочавши виборчу кампанію, яка є не тільки своєрідною, а й незвичайною.

Коста е Сілва в характері президента, а Педро Алейша (представник від цивільних політиків) в характері віце-президента, кандидують з рамени урядової партії АРЕНА. Обрати їх мають теперішні депутати та сенатори, виборчі мандати яких не підпали касаціям. Досі ще нема другої пари кандидатів від опозиційної партії МДБ. Тим часом ніхто не спішиться виставляти себе кандидатами на опозиційному списку. Більш популярні особи побоюються, у зв'язку з кандидатурою, наразити себе на небезпеку втрати виборчих мандатів та громадянських прав; інші, менш знані люди, не хочуть давати своїх імен на вибори президента й віце - президента Республіки для лише позірного збереження конституційних приписів у справі голосування, заздалегідь добре знаючи, що вони його програють. Є вже пропозиції, щоб маршал Коста е Сілва та Педро Алейша були також і... кандидатами МДБ, тобто опозиції. Покищо для голосування в парляменті й сенаті 3-го жовтня ц. р. подано лише один, безконкуренційний список — Коста е Сілва і Педро Алейша.

Хоч від голосів має населення доля президентських виборів не залежить, однак маршал Коста е Сілва почав об'їздити різні місцевості Бразилії, скликаючи там мітинґи населення та виступаючи на них зі своїми промовами передвиборчого змісту. Очевидно, це він робить для прилюдного виявлення свого демократичного наставлення, своєї вірности ідеям демократії. В промовах маршал підкреслює рішення довести до завершення виставлених революцією 1964-го року постулятів (програми суцільного оздоровлення країни), одночасно повністю привернути Бразилії демократичні свободи. Як, якими способами він це думає здійснити — докладніше не подає. Досі він був знаний як один з чолових представників так званої твердої лінії („лінія дура") в міністерському кабінеті сучасного президента Республіки, маршала Кастельо Бранко. До речі, в Бразилії говорять, що коли б постуляти революції вводились в життя більш твердими та рішучими методами, а не півзаходами та з огляданням на всі боки, як досі, то наслідки були б куди кращі, ніж маємо в наявності. Сьогодні політичні діячі Бразилії уважно приглядаються спорідненим подіям в Арґентині, де революційна військова хунта відразу вдалася до радикальних заходів для оздоровлення країни. В Бразилії цікавляться, чи такі заходи провадитимуться на довшу мету та чи матимуть вони успіх, чи принесуть позитивні висліди.

Тим часом, теперішній президент Бразилії, маршал Кастельо Бранко, мандат якого вигасає лише наприкінці березня наступного року, обіцяє ще за свого урядування провести дві важливі реформи — конституційну і адміністраційну. Справді, в бразилійській конституції є багато чого вартого заміни, зокрема потрібно усунути з неї чимало суперечностей, а також окремі постанови, які дають змогу різним державним установам та їх керівникам працювати майже безконтрольно, зокрема витрачати державні гроші цілком за своїм розсудом та вподобою.

До адміністративної реформи уряд Кастельо Бранко брався вже не раз, навіть з перших днів свого існування, але й тут йому не пощастило. Без усякого перебільшення, кількість державного апарату в Бразилії є просто загрозливою, застрашуючою. Той апарат конче потрібно зменшити у великому числі та домогтися його кращої працездатности й фаховости. Цей один, доведений до належного кінця захід, міг би значно оздоровити країну. З таким апаратом, що є тепер, і з його якісним складом, годі щось путнього провести в загально - державних мірилах.

Минулі уряди Бразилії не так керували державним апаратом, як самі залежали від нього, бо при кожних виборах перемога тих чи інших кандидатів переважно була в руках державних службовців та з ними пов'язаних родин, які разом становлять більшість дорослого населення країни, управненого до голосування. Сучасний президент, маршал Кастельо Бранко, не залежний від виборчих голосів, бо після закінчення свого мандату відходить на відпочинок. У нього справді є найкращі можливості провести належну реформу в державній адміністрації. Але справа дуже тяжка до реалізації. Тож, залишається ще великим питанням, як удасться Кастельо Бранкові здійснити до кінця свого мандату обіцянку впорядкувати ділянку державної адміністрації.

Леся Лисак

СКОРБНА МАТИ

Не треба навіть Великого Посту, щоб печаль Скорбної Матері розважати. Ані навіть світлого дня, коли вгорі хмари плачуть, а долиною туга душу налягає. Може бути день білий від соняшного золота, день, що в ньому зелена весна прийшла під вікна з першими розцвілими рожами. Мати ці рожі садила, мати їх так любить, так ними все раділа, а ось в цей день — коли вона на них дивиться — і сонце згори — така печаль в її очах... Коли пахучою радістю рожі — перші рожі — до неї всміхаються — тихо схлипує без сліз, її душа...

Колись давно, коли дівчина одружувалася — плакала вона, плакали подруженьки, мати плакала. Не питайте, чому так було — чому весілля зі смутком за руки бралося. Хто бо знає, де в людському житті кінчається радість, а починається смуток? -Хто цю межу відмежує?

Колись давно плакала „молода" — дівчина у весільному вінку з зеленого барвінку, бо вольність її дівоча кінчалася — і невідома доленька розстелялася. Вже більше коси не розплете: — коли „на посагу" сяде — втнуть косу, чіпцем молодиці накриють — і вже більше не дівувати, а в тверде життя йти. Бо як скінчать музики весільних пісень грати, тоді ранок — звичайний, сірий ранок у вікно застукає — і вже це інший ранок буде, як досі.

Колись давно плакали подруги, бо вже її втрачали — вже більше з ними при колодязі пісень не заспіває, ні на вечерниці не піде... Скінчились веселі дні дівочі — чи і молодість з ними не кінчається?

Колись давно плакала мати, бо не буде вже кому під неділю образів заквітчати, бо вже дочка з рідної в чужу хату піде — „невісткою" стане, а яке життя в невістки, при свекрусі — багато в піснях співають...

Тепер вже ніхто на весіллях не плаче. Тепер це дивним — дуже дивним здавалося б. Навіть — невластивим дуже. Де ж бо якоїсь тіні смутку дошукуватися, коли всі голосно, так голосно про майбутнє щастя говорять? Коли побажанням „всього найкращого" кінця немає? Хто б навіть якісь перестарілі сантименти пригадував! Коли одружується дівчина — то тільки радість та радість кругом! Нове ж життя починається — а воно тільки радісним повинно бути, мусить бути.

Чому у матері, що на перші розквітлі рожі глядить — така печаль в очах?

Сусідка прийшла.Привіталась, сказала, що на квіти хоче поглянути. Всі ж бо знають, які у матері прекрасні квіти ростуть.

Хотіла усмішкою відповісти мати — та не прийшла усмішка. Очі її смутком покрили.

„Щось може злого скоїлося?" — затурбувалася сусідка. „Що у вас болить, скажіть".

Ще раз пробувала всміхнутися мати — ніби заспокоюючe — і знову не прийшла усмішка. Печаль у очах так і залишилася. Тоді просто сказала: „Так собі думаю. Моя дочка — наймолодша — одружується".

Хотіла сусідка щось радісне сказати, щось, що годиться — та не змогла. Скорбні очі матери на неї дивилися — дивилися, заки зтиха промовила: „моя дочка з чужинцем одружується".

Коли б ви знали матір, ви зрозуміли б, скільки було болю в цих словах. В таких звичайних, простих словах „одружується з чужинцем"...

Так, ви мусіли б знати матір, щоб зрозуміти, чому в неї така печаль в очах, хоч очі не плачуть — сухі, сухі... Мати вірила в одне: що рідне — то рідне, що чуже — чуже... Вона в це сама вірила — і вона так вчила своїх дітей. Їй здавалося, що вони це розуміють. Але наймолодша дочка — здається думала інакше... Вона, здається, могла жити без цього, чим жила її мати.

Що ж, трудно — виховується дітей, поки малі, а як підростуть — тоді в них свої думки, свої дороги.

„Чуже прізвищеноситиме, між чужих піде, до чужих звикне. Здається, що все, що моєму серцю таке близьке — їй поволі далеким стане, аж зовсім від нас відійде... Так хотілось би вірити, що не забуде того,що в душу їй вкладали... що не зміниться... але чи годен в це вірити? Треба було б великої сили, щоб зберегти все, що рідне — та чи сила в неї є? Щож — молоді, мабуть, інакше відчувають — вони інакше бачать, ніж ми. Новий світ, — не той, що ми з нього вийшли і далі в серцях носимо"...

Розцвілі рожі не хотіли бачити скорботних очей матері. Вони до неї і до сонця сміялися — пахучу радість посилали.

Дивилась на них мати і зовсім тихо, ніби до себе: „Не винуйте мене, що так сталося. Не кажіть, що не навчила дочки любити рідне... Не раз, ой, не раз їй говорила. Та що казати, коли дочка там своє щастя найти думає — сподівається? Як же дорогу щастю переступити, загородити — як, скажіть!?

Коли б ви з дочкою говорили — може б ще якісь слова найшли. Тільки слова, бо вона — вже вирішила, що там буде її щастя. Але що ви скажете матері, що в неї така печаль, така скорбота в очах?

Дивне, правда? Тепер вже ніхто не плаче, коли дівчина одружується... Тепер вже на весіллі не буває сліз... Де ж би там сльози. І „старомодньо", і „сентиментально" — та й взагалі — не до речі. Тільки радість тепер приходить на весілля...

То чому ж в матері, що її дочка одружується — стільки печалі у очах? Чому така скорбна українська мати?

З роцвітлих рож посипалися перші пелюстки... Осипалися, немов невиплакані сльози матері, що втрачала дочку. Матері, що її дочка... одружувалася з чужинцем.

НА ТЕМИ ДНЯ

ЗЛОЧИН І ЗАКОН

Убивство 8-ох молодих медсестер у Шикаґо 14 липня ц. р. схвилював американське громадянство, як рідкий в історії злочинства вияв жорстокости. Ґазети наводили різні випадки з історії американського й міжнародного злочинства — як вбивство скорострільним вогнем сімох шикаґівських ґанґстерів у 1929 році, схоплених суперницькою ґанґстерською бандою, — або застрілення 13 осіб на вулицях Кемдену 6 вересня 1949 р. ветераном другої світової війни,який раптом збожеволів. В усіх випадках психоаналітики й патологи даремне намагалися розгадати загадку, яка — мабуть — повіки залишиться загадкою: які нерозгадані спонуки й побуди скриваються у незбагненних глибинах людської душі.

Бо ж не можна ніяк зрозуміти й з'ясувати, як це можливо, щоб молодий, здоровий мужчина ввійшов ніччю до будинку, де живуть медсестри, спокійно розмовляв із ними, брав від них — бідних дівчат, в більшості ще студенток, по кілька долярів, опісля виводив по одній з кімнати і проколював по кілька разів ножем, перерізував горло чи душив панчохами. Автоматично насувається думка, що це річ неможлива,щоб здорова на умі людина могла виконати таке божевільно - злочинне діло. Але ж водночас громадянство бунтується проти того, щоб раз-у-раз окреслювати, як анормальних, різних злочинців та внаслідку звільняти їх від важкої кари.

Очевидно, — всі такі акти злочинства є актами відокремленими і годі вину за них скидати на колектив. А втім, „Шикаґо Трибюн", мабуть, мала рацію, коли у своїй редакційній статті з приводу отого вбивства медсестер писала, що та масакра була „симптомом глибокої недуги, що нею хворіє суспільство". Можна легковажити явище бітників, як проминаючу хвилю жадних розголосу невдачників, чи „пісників", як прикметного для кожної післявоєнної ери пацифістичного баламутства, — можна потішатись, що декаденти були вже й у минулих сторіччях і в різних країнах світу. А все ж, глибоке стурбування мусить спричинювати факт щораз більшого зросту злочинів усіх видів і родів. На величезне признання заслуговують всі органи безпеки, які так рішучо, енерґійно і вміло намагаються в кожному окремому випадку піймати злочинців. Але сам директор шикаґівської поліції, яка арештуванням підозрілого у вбивстві медсестер дала черговий доказ своєї великої справности, свідомий безсилля поліційного апарату, коли йдеться про дальшу майбутність. Він правильно заявив, що, коли далі падатиме мораль у суспільстві, то хіба настане час, що громадяни, які визнають закони, будуть змушені жити за мурами ґетта, щоб захоронитись перед злочинцями.

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(36)

В поемі „Аскольд і Дир" описаний наїзд варягів на Царгород. „Наїзники Руси" вже ось-ось мали здобути мури міста, але патріярх погрузив в Босфор завій, який „носила за свого життя заступниця вірна, Пречиста Свята". Варяги сміялися з цього, але Босфор „мов сказивсь, берег хвилями б'є" і сталося чудо, берег завалився у воду і „потопив варягів човни". І ця поема є доказом на те, що І. Франко в 1876 році вірив у Бога, про що засвідчують також інші, вже згадувані твори.

Згадаємо ще баляду під заголовком „Керманич", яка може дечим нагадувати оповідання „Терен у нозі", написане 1904 року. На дарабі бистрим Черемошем летить на доли молоденький гуцул, і нагло ввижається йому чудесна підводна скляна палата:

З вікна її очі до нього
Дівочі якісь піднялись;
Дівчина та — Боже єдиний! —
Та, що він кинув колись.

І слухає пильно керманич . . .
Дівчина та плаче й співа:

„До мене, мій милий, до мене!
Чекаю на тебе жива . . .

Хоч нас розлучили злі люди,
А смерть принесе нам спокій.
Ходи, тут твоя я на віки!
Ходи, тут на віки ти мій!"

Зламана керма в дарабі, бо „керманич лежить у скляному дворі", і не турбується тим, що „дараба присне о скелі" і розіб'ється . . .

Оця мелодійна баляда 20-річного Франка може стояти поруч найкращих баляд романтичних поетів, а в нас її навіть не згадують. Ця баляда вповні усправедливлює твердження Франка з 1913-го року, що „перші твори його Музи не принесуть їй сорому".

Це саме можна сказати і про вірш із 1876-го року — „Арф'ярка". Молода пара обіймається і цілується. Вона вірить його словам любови і хоче ще раз почути, о він нікого ще не любив. Він: „Сотий раз вже клянусь, що крім тебе, в життю нікого не любив і любить не хотю". Вона йому вірить, аж надходить арф'ярка, яку він хоче прогнати, але вона просить її, щоб щось заспівала. Арф'ярка починає співати, він таки хоче її прогнати, але вона просить, щоб заспівала щось про любов. І бліда арф'ярка співає:

„Нині рік, нині рік він мене так стискав!
Завтра рік — він мене відіпхнув і прогнав".

Чув і він і вона ті страшнії слова;
Він до неї схуливсь — відвернулась вона.

Оця „Арф'ярка" нагадує Франкове оповідання із 1884-го року „Вільгельм Тель", яке зачинається поцілунком наречених:

— Як я тебе люблю, милий мій Володю, як я тебе люблю! — повторяла задихаючись молода, прекрасна дівчина, судорожно обнімаючи шию молодого чоловіка, свого нареченого (V, 201).

Кінець „Вільгельма Теля" такий:

— Мій пане, я вас не люблю і за ваш супровід дякую.

І відстороривши його рішучим рухом руки, не оглядаючися, пройшла попри остовпілого Володка і бистро поспішила наперед . . . (там же, ст. 212).

Ми згадували вище, що в поневоленій комуністами Україні промовчують ці молодечі поезії Івана Франка, бо вони „не пасують" до тих оцінок, яких вимагає теперішній режим. І так в „Історії української літератури" (том І, ст. 517) в уступах про „Баляди і розкази" промовчується релігійність поезій молодого автора і згадується тільки переклади творів Пушкіна, нічого не говорячи, що Франко переклав для цієї збірки одну поезію Гайне „Лицар" та „Помсту за вбитого" Гете. Підсовєтські автори кричать, що, мовляв, буржуазні націоналісти фальшують творчість Франка, а ось у згаданій „Історії" перекручується навіть те, що переклав Франко в своїй молодості. „Вже в цій першій збірці Франка є кілька перекладів і переспівів з Пушкіна". В дійсності слово „кілька" відноситься тільки до двох перекладів: „Шотляндської пісні" і „Русалки".

ЛІТЕРАТУРА МИСТЕЦТВО РОЗВАГА

Богдан Остап'юк

ДО 25-ЛІТТЯ СМЕРТИ БОГДАНА ЛЕПКОГО

Богдан Лепкий

21 липня цього року минає 25 років з дня смерти великого співця Галицького Поділля Богдана Лепкого, який заснув вічним сном в чужій землі, в древній столиці Польщі, Кракові. Відійшов від нас в розпалі 2-гої світової війни, коли в Україні гули гармати, вибухали бомби, клекотіли скоростріли. Мабуть Боже Провидіння не хотіло завдавати ще більшого болю серцю поета, щоб він не бачив того, що незабаром діялося на його Рідній Землі. Може й тому його серце зупинилося і стануло . . .

Микола Голубець, поет, літературно - мистецький критик, який студіював в Кракові і знав близько Богдана Лепкого, у своїй статті, яка мала ввійти до збірника „В пошану Богдана Лепкого" *) та яку написав напередодні своєї смерти (помер у Львові в 1943 р.) — так характеризував Лепкого: „Богдан Лепкий прожив 69 років, працюючи рівно пів сторіччя і згас на порозі цієї несамовитої епохи. Йому. немов біблійному Мойсеєві, судилося ще напоїти погасаючий погляд фатаморганою обітованої землі.., 69 років і пів століття творчої муравлиної праці, — це велетенський шмат часу. Лепкий — вроджений лірик, умів огріти ту працю теплом свого серця, освітити сонцем своєї промінної, справді аристократичної душі. Любив мистецтво і для себе вважав його самоціллю, але коли цього вимагала справа, вмів схилити шию в ярмо громадського й національного обов'язку і, як сам казав, „орати скибу за скибою і класти під них свої сили, свою молодість, своє все". У слушну годину вмів набрати в груди повітря, випрямитися на весь ріст і крикнути. „Бийте в дзвін на тривогу, Щоб не було на. рятунок запізно. Щоб унуки батьків не проклялн, що не вміли краю боронити . . ."

Богдан Лепкий залишив велику та багатогранну літературну спадщину. Його ліричні поеми, оповідання, повісті, побутові та історичні романи, переклади на чужі мови, зокрема на польську — оце зміст - форма, в якій був вміщений увесь труд, вся п'ятьдесятилітня праця на літературній та науковій ниві. Поет не мав щастя (як усі наші письменники) за життя побачити збірне видання своїх творів. Вправді в 1921 р. появилися вперше його „Писання" і двох частинах (проза і вірші), із знаменитою літературною критикою та оцінкою Василя Сімовича (Василя Верниволі), але це були твори його молодих літ. Згодом, коли поет вернувся з Берліна до Кракова, де він почав викладати на Ягайлонському Університеті українську літературу, появився його найбільший твір „Мазепа". До тієї трилогії, чи пак тетралогії входили такі частини: „Мотря" 1 і 2 частина (Ляйпціґ 1926), „Не вбивай" (Ляйпціґ 1926), „Батурин" (Ляйпціґ 1926), „Полтава" 1 і 2 частина (Львів 1928, 1929). Ці твори мали чималий вплив на шкільну молодь. „Сучасне покоління, пише у вище згаданій статті Голубець, пам'ятає Лепкого як автора Мазепинської епопеї. І як би не дивились на трилогію Лепкого історики, археологи і філологи, квестіонуючи подекуди духа її епохи, проте ніхто не може відмовити їй полум'яної любови батьківщини й непохитної віри в світле майбутнє".

В спокійній науковій атмосфері старинного Кракова, з його найбільшою в Польщі бібліотекою Ягайлонського Університету (Старого), з Вавелем, національними ґалеріями, музеями (Чарторійських, Дідушицьких, Чапських), в яких було чимало — вивезених поляками з України — українських історичних документів, пам'яток нашої давнини, — написав Лепкий багато історичних повістей, оповідань, з яких варта згадати такі як: „Сотниківна" (Львів 1926), „Зірка" (Львів 1929), „Вадим" (Львів 1930), „Веселка над пустирем" (Львів 1930), „Орли" (Львів 1934), „Каяла" (Львів 1935), „Крутіж" (Краків 1941) та інші В останніх роках свого життя написав Лепкий надзвичайно вартісні автобіографічні спогади з циклю „Казка мойого життя" (Львів 1936), „Три портрети" (Львів 1939), „До Зарваниці" (друга частина „Казка мойого життя") (Львів 1936), „Бережани" (третя частина „Казка мойого життя) (Краків 1941). На жаль несподівана смерть не дала поетові змоги закінчити ті цінні спогади.

Знаменитий знавець польської мови, Лепкий переклав багато літературних та наукових творів з польської мови на українську. Написав по-польськи історію української літератури, якою довгий час користувалися польські студенти. Крім цього переклав Лепкий на польську мову „Слово о полку Ігореві". Згадуючи про „Слово о полку Ігореві" пригадується мені як Лепкий одного разу показав мені дуже гарно і артистично видану книжку „Дас Іґорлід" (переклад на німецьку мову), при чому Лепкий звернув увагу на добір спеціяльних артистичних паперів до ілюстрацій. Кожна ілюстрація мала окремий рід паперу" „Коли ми діждемося такого видання" — з сумом завважив поет.

Понад піввіку свого плодотворного життя провів Лепкий в Кракові. Він був справжнім амбасадором української науки, культури, нашого громадського і політичного життя. Двері його гостинного дому чи на вул. Зеленій, чи Сенаторській, все були відкриті для всіх українців: поетів, науковців.

(закінчення на стор. 4-ій)

*) „Християнський Шлях" (релігійно - суспільний тижневик) ч. 26 з 21 липня 1946. Міттенвальд, Баварія.

ВИСТАВКА МАЛЯРСЬКИХ ПРАЦЬ ЕДВАРДА КОЗАКА В ГАНТЕРІ, Н.Й.

Мистець Едвард Козак у своїй робітні

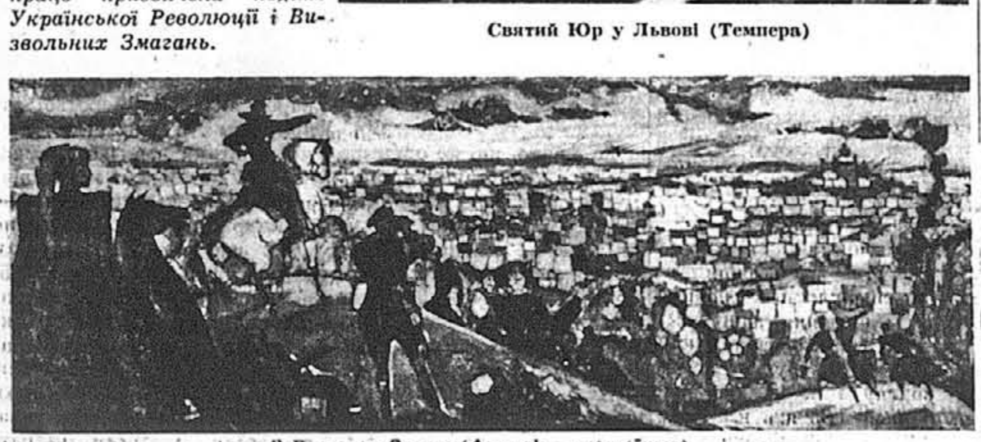

Святий Юр у Львові (Темпера)

З 3-го липня ц.р. в пансіоні „Ксеня" у Гантері, Н.Й., відбувається виставка нових малярських праць відомого українського маляра і карикатуриста Едварда Козака. Поруч подані репродукції деяких із виставлених картин Е. Козака. Більшість праць присвячена подіям Української Революції і Визвольних Змагань.

Львівський Листопад (Темпера)

З Високого Замку (Акриліка з мозаїкою)

Б. Романенчук

ПРО СВІТЛИЧНОГО І ДЗЮБУ

В своїй статті п. з. „Український націоналізм", надрукованій в „Свободі" з 16. червня ц. р., Л. Шанковський обговорює проблему Світличного й Дзюби і на закінчення стверджує, що большевицька влада переслідує Світличного й Дзюбу за те, що „вони своєю блискучою критикою старалися піднести українську совєтську літературу на вищий рівень, що відповідав би духовим вимогам великого українського народу, а Москва старається за всяку ціну втримати цю літературу на провінційному рівні". Можливо, що це тільки здогад, але він висловлений у формі твердження, з приводу якого я хотів би завважити, що автор не зовсім вірно представив цю справу і виявив деяку незорієнтованість в сучасній літературній ситуації.

Коли йде про піднесення совєтської літератури, в тому обов'язково й української, на вищий художній рівень, то сьогодні Москва сьогодні цього не лише не забороняє, але доручає, наказує і вимагає художньо високоякісних творів літератури й мистецтва, бо побачила, що тієї безнадійною макулятурою, якої мистецький рівень рівняється зеру, не можна впливати на читача, „виховувати нове комуністичне суспільство" і взагалі „будувати комунізм", бо таких творів літератури, які напродукувала сталінська література, ніхто й до рук не брав. А література в будуванні комунізму має головну ролю, казав свого часу Ленін, і Хрущов на нього поконликувався. Отже, коли згадані критики, Світличний і Дзюба, домагалися в своїх блискучих статтях підвищення художнього рівня української літератури, то робили це тому, що така є сьогодні лінія партії, намічена ще Хрущовим на попередніх партійних з'їздах і повторена на останнім, 23-м. От в редакційній статті „Вірність партії, вірність народові" в журналі „Рад. Літературознавство" (ч.3, 1963, ст.6-7) пишеться: „Критика мусить рішуче виступити проти спрощеного малохудожнього зображення нашого життя, наших людей. Радянським людям потрібне велике, надихаюче, прекрасне мистецтво. Маємо щодо цього чітку партійну настанову — слова т. Хрущова, які сказано з приводу кінематографічних творів але спрямовано проти примітиву в усіх видах мистецтва, в тому числі й у літературі".

Очевидно, не для самої літератури вимагає партія підвищення художнього рівня і, зокрема, не для української літератури як такої, тільки для пропагандивних цілей, для успішнішого ширення комуністичних ідей, які серед народу, зокрема українського, щораз більше втрачають ґрунт, бо макулятурою — до цього партія нарешті доглупалася — низькоякісними продуктами графоманії і механічного виробництва „нового суспільства" виховати неможливо. (Ми не віримо, що це можна зробити і високохудожніми творами).

В тій самій статті цитуються слова Хрущова, який казав: „Велике занепокоєння викликає та обставина, що в кінотеатрах демонструється багато дуже посередніх кінокартин, убогих змістом і немічних формою, які дратують або викликають у глядачів стан сонливости, скуки і нудьги".

А на останньому, 23-му з'їзді КПСС схвалено резолюцію, в якій говориться таке: „З'їзд надає великого значення розвиткові літератури й мистецтва соціялістичного реалізму. Партія чекає від творчих працівників нових значних творів, які б покоряли глибиною і правдивістю відображення життя, силою ідейного пафосу, високою художньою майстерністю" („Жовтень" ч. 4. 1966, ст. 3).

Подібних цитат можна б навести хочби на цілу газету, але шкода для них папір марнувати, бо сьогодні там кожний критик, великий, малий, блискучий і пересічний нагадує письменникам і поетам вимогу партії — дбати про високий художній рівень літературних творів. Це стало обов'язком і завданням критики, яке й українські критики сумлінно виконують і перевиконують, і не лише старші, але й молодші, блискучі й пересічні, бо, кінець-кінців вони й самі прагнуть художньо кращої літератури і тут, в цій точці, партійні вимоги напевно збігаються щасливо з їхніми власними мистецькими прагненнями, тому вони з подвійним запалом нищать всяку макулятуру і домагаються високого художнього рівня літературних творів. Зрозуміло отже, що за це їх партія чи пак Москва не може переслідувати, як думає автор статті, бо це її лінія, тому з її веління це роблять всі критики, великі й малі, українські й неукраїнські, блискучі й неблискучі.

Я цим ніяк не заперечую твердженнд, що Москва хоче тримати українську літературу на провінційному рівні, але я це сказав би трохи інакше — не на провінційному, а на народницькому рівні, визначеному понад сто років тому Віссаріоном Бєлінським, Н. Чернишевським і М. Добролюбовим. Значить, це з мистецького боку робить Москва українській літературі труднощі, тільки тематично приковує її до народництва, від якого письменникові, зокрема українському, відступити не вільно. Та з самим народництвом ще не було б великої трагедії, але Москва придумала собі — для того, щоб тримати нарід і зокрема українських письменників в постійному шаху — дивовижну і несумісну тотожність партії з народом, тому там багато говориться про „партійність" літератури і „народність", ніби це одне й те саме, бо, мовляв, „інтереси народу є інтересами партії", начебто добро і щастя народу є найвищою і єдиною ціллю комуністичної партії. В дійсності справа мається зовсім інакше — це партія накинула народові свої власні (читай: московські) інтереси і вимагає від письменників їх пропагувати та ще й з великою художньою майстерністю, „глибоко правдиво" і з „ідейним пафосом". От чому письменник мусить опрацьовувати тільки народну, тобто партійну тематику і „глибоко правдиво" відображувати совєтське життя, що практично означає — змальовувати в творах героїв колгоспного життя, тобто тих, що фактично вислуговуються Москві, і всіх тих, що виконують і перевиконують норми тих, хто замучує працею нещасного колгоспника невільника - кріпака .

Щодо „глибокої правдивости відображення", то це здебільша порожня фраза, бо чого як чого, але глибокої правдивости зображення народного життя в совєтській літературі фактично ніколи не було й нема. Є, як усі гаразд знаємо, „глибоко правдива" брехня. Коли ж який письменник і пробує правдиво зображувати совєтське життя, показувати правдиву совєтську нужду, безнадійність і безвихідність то його зараз же судять за наклепи й очорнювання совєтського суспільства, або й бзе суду тихцем ліквідують, як хотіли зробити з Світличним і Дзюбою. Але якби який письменник хотів справді показати „глибоко правдиво" народне життя, то він мусів би показати перш за все глибоку ненавість українського народу до комунізму і партії, яка тільки утруднює йому життя, бо нарід не хоче мати нічого спільного з ком. партією. Комбінація партії з народом і гасло „партійність і народність", це звичайна московська брехня.

(закінчення на стор. 4-ій)

МИКОЛА ЩЕРБАК

МИСТЕЦЬ

Сл. п. артиста-маляра Степана Луцика *)

На Альпах сніг у далині біліє,
А в нього льон на полотні розцвів,
Як серед рідних лагідних ланів,
Як ти цвітеш, надірвана надіє . . .

Невтомне серце б'ється і радіє,
Коли Він пензлем воскресить зумів
Стрілецтво, бій і прапори, і Львів, —
Тебе, нестихла визвольна стихіє! . .

Отут, під дубом, на чужій землі,
Задивлений, Він бачив ув імлі,
Гірській імлі, похмурій і недобрій,

Нову картину: чайка у степах
Крильми торкає сонце в небесах
І звеселяє обгорілий обрій.

*) Сонет, навіяний під час перебування з артистом-малярем Степаном Луциком в Альпах після війни. М. Щ.

ЯК ЛАН ЖОВТОГО ПРОСА . . .

Минуло 95 років з дня народження великого українського новеліста Василя Стефаника. В кінці цього росповняється 30 літ з дня його смерти.

Літературна спадщина письменника - клясика — велике надбання у скарбниці української культури.

Недавно, у травневій „Літературній Україні", надруковано ще невідомі листи Василя Стефаника: два до Ольги Гаморак — доброї приятельки письменника, а згодом його дружини, і один до письменниці Ольги Кобилянської.

Листи Василя Стефаника — це як і новелі. „Я свою жилку писарську зганяю в листах", — признається сам письменник. А в іншому місці Василь Стефаник так характеризує свої листи: „Декларація нервів або новеліста, що хоче новелю написати".

Ось початок листа до Ольги Кобилянської:

„Дорога Пані! Мов лілія стоїть у книжці, з правого боку має лист свидовий, з лівого має черешневий. Свидовий лист чорно - червоний — як кров запекла. Черешневий жовтий — як осінь. Лілія біла має поза собою десь далеко сиву ткань — як білий мармор. Як книжку зле втворити, то лист свидини падає на лінію — на білім мармoрі тогда чорна кров скипається. Моя лілія не станула ще нікому на заваді".

Відчувається, що письменник працював над листами, як і над новелями:

„Я самоти не люблю, — пише він образно далі до Ольги Кобилянської. — Вона підносить мене до такої висоти, що голова спадає... і я скочуюся як камінь з неї. То мука — робити такі піднебесні тури. Як спаду на долину, то прагну, аби руки якісь білі ймили мене за голову і гладили і аби губи хухали на мене, як мама колись на мене малого"...

Ніби новелічні рядки звучать прикінцеві слова листа:

„Ліс мій як лан жовтого проса виглядає На найбільшім дереві сто сот ворон чорних осідає. Я сиджу під деревом. Гадаю про того брата, що повісився, і тішуся, що мене ще так борзо на тім дереві не найдуть межи воронами".

Або до гостроти відчутні образи в листі до Ольги Гаморак.

..... І маєте в нашім життю той туман, мряку, що очі вижирає і серце робить слизьким"...

Душа письменника постійно нуртувала, як нестримна повінь гірської ріки, відчуваючи потребу мистецького висловлення навіть у листах.

М. Щ.

Вечір модерної поезії у Дітройті

На запрошення Інституту Української Культури, прибули до Дітройту члени Пластового Літературного Гуртка з Шикаго, зі своєю програмою — рецитаціями модерної поезії.

ПЛГурток має уже свою публіку в Шикаґо, Дітройті, та в інших містах обох стейтів, де існує українська еміґрація. На вечорі у Дітройті виступала тільки частина рецитаторів, а саме Уляна Ліськевич, Юрій Миськів і Роман Завадович. Із залі прислуховувався рецитаціям четвертий член ПЛГ, поет Олег Коверко, якого твори читали на вечорі.

Оформлена цікаво програма складалася з шести частин, які символізували тематику рецитованих творів: творчість, батьківщина, молодість, місто, любов і смерть. Автори поезій: Юрій Тарнавський, Патриція Калина, Женя Васильківська, Богдан Рубчак, Олег Коверко, Марта Калитовська, Богдан Бойчук, Віра Вовк, Вадим Лесич, Юрій Коломиєць. Поза тим у програмі встановлено рецитацію з ленти на тлі музики, твору Ю. Тарнавського „Ідеалізована біографія". Введення та інтерпретації Юрія Тиса, доповнювали вечір, а цілість своїм виконанням створювала теплу і дружню атмосферу між виконавцями і публікою. Ця суботня імпреза 21 травня, своїм мистецьким і культурним рівнем на довго залишиться у пам'яті учасників.

Інститут Української Культури зорганізував цей вечір з нагоди появи другого числа „Терему", присвяченого саме модернізмові на еміґрації. Число багате творчістю відомих і ще початкуючих поетів і прозаїків, та оформлене графіками і рисунками наших молодих мистців.

Ігор Басків

Роман Рудницький виступає в Києві і у Львові

Згідно з вістками з України, двадцять-три-річний піяніст Роман Рудницький, висланий у червні американським Державним Департаментом — разом з 8-ми іншими — до Москви, щоб репрезентувати З'єднані Держави Америки на Міжнароднім Конкурсі ім. Чайковського, й одинокий, якого після закінчення Конкурсу запрошено виступати з концертами на Україні, мав власний концерт у Києві, в залі Держ. Консерваторії, 11-го липня, а 16-го у Львові, де крім того виступив також з концертом на телевізії. Львівське радіо перевело теж довше інтерв'ю з цим молодим американським піяністом українського роду.

На концерті Романа Рудницького у Києві були присутні м. і. майже всі київські композитори з сеньйором професором Левом Ревуцьким на чолі. Під час його десятиденного побуту у Києві йому віддали для щоденної праці, тобто підготовки до концертів, кімнату — тепер музей в Консерваторії — Миколи Лисенка з його власним фортепіяном.

Зі Львова Роман Рудницький іде з концертами на Крим, над Чорне Море, до Одеси і Харкова, а 30-го липня він відлітає з Москви до Відня . Роман Рудницький є щойно четвертим американським піяністом — після Ван Клайбурна, Сузан Стар і Байрон Дженіс — та першим українцем з цього боку залізної завіси, який виступив на Україні.

Ярослав Курдидик

В ГОСТИНІ У МИСТЦЯ І ДРУГА...

Олександер Климко

З Олександром Климком ми подружили ще в 30-тих роках у Львові. Коли покійний редактор Микола Голубець, привів А. Климка перший раз до каварні „Де Ля Пе", де тоді збирались члени і симпатики Літературної Групи „12", і якої ред. М. Голубець був „мистецьким опікуном і батьком", — нас усіх вразила надзвичайна елеґантність Климка. Цей молодий джентльмен мав у руках „мельоник" (твердий з округлим дном чорний англійський капелюх). Підвівши Климка до стола, при якому сиділи члени Літ. Групи „12", редактор представив його дотепно — „Наш новий богеміст, Олександер Климко, студент політехніки, добрий карикатурист, найкращим доказом чого є те, що ілюструє аж три польську щоденники („Ілюстровани Курєр Цодзєнни", „Ґазету Поранну" і „Дзєннік Бидґоскі"). Крім таланту, — додав Голубець, — студент, Климко вже робить гроші... І до того, подумайте, на кім, на наших симпатичних сусідах, на поляках!"

Стіл вибухнув гомеричним сміхом. Розсміявся і Климко. Я був другим із черги, що стиснув йому руку, коли сів коло мене. Із цього почалася наша дружба, яка і триває досі.

Розкинула нас війна, Климко став своєрідним „обходисвітом". Спершу за раз таки по скінченні політехніки поїхав до Варшави, щоб там отримати працю як архітект та студіювати мистецтво. Повезло Олесеві Климкові, бо дістав і добру працю і почав ілюструвати два варшавські щоденники.

Після вибуху німецько-польської війни Климко переноситься до Відня, де студіює у відомого віденського портретиста, професора Пацельта. А там не минає його військова служба на східньому фронті. По закінченні війни він виїздить до Італії, де побував півтори року і студіював мистецтво. Там звернули увагу на його мистецькі здібності і заанґажували на працю до Англії, до великої кінопродукційної компанії „Кромвел енд Твінкінґам", де працював, як архітект - декоратор та оформив декілька фільмів.

З Англії у 1948 р. заанґажовано А. Климка до Арґентини, як декоратора до Національного Театру ім. Сервантес в Буенос Айресі. Там він попрацював чотири роки, де виконував декорації до „Венецького купця", „Льос Аморес де ля Вірейна" балет „Капрічіо Еспаніольо" і „Ель Пеор Де Л. Есквеля".

На окреме замовлення Евіти Перон Климко намалював велику картину для дитячого театру в Мадриді.

З Арґентини переїхав Климко в 1958 році до ЗДА, де розпочав працю, як і кожний інженер архітект за фахом в одній інж. компанії. Але така позиція, як він, жартуючи, про себе каже, щоб сидіти і робити те, що кожний заавансований інженер - архітект потрапить — його не вдоволяла. І він почав стукати у „найбільші двері". Після скомплікованого іспиту Климка приймають до ексклюзивного мистецького об'єднання: — „Юнайтед Сцінік Артістс оф Амеріка". Там Климко звернув на себе увагу своїми мистецькими здібнотями і його по двох роках вибрано на одного із членів вже цієї екзаменаційної комісії, яка два роки тому з-поміж 97 кандидатів приняла тільки трьох у ряди свого об'єднання, в тому і його.

Нині Климко вже має виконаних три декорації для Метрополітен опери, дві для театру - опери в Сант Люїсі, Мізурі, „Фючерама" на Світовій виставці, „Голівуд Пале" і „Белджен Виледж". Крім того Климко працює для „Колумбія Пікчерс" „Ен. Бі. Сі.", „Сі. Бі. Ес" і „Метро Голдвин Меєр". А останньо працює над декораціями до опери „Травіята" на літній сезон та розпочав уже проєктові праці для декорацій для „Ля Боєм".

А в дома в нього?... мабуть не для багатьох наших мистців доля була така ласкава, як для нього. Його хата, це в колоніяльному стилі побудована вілля, якій уже коло ста років. Вілля обведена великим парком-садом, в якому немає таких дерев ні квітів, що не приманювали б вашої уваги не приковували б своєю красотою.

Колись тут жив дуже багатий пан Кросс, до якого сені, мальовані акварелею а олією. Дуже промовисто піднімається на правій стіні картина „Бій двох оленів", яку замовив у мистця один з найбільших американських мисливських клюбів. Належав весь цей масток, на якому побудована частина місцевости, що і має назву Кросс Евню. А друга наслідниця по Кроссові любила квіти і дерева. Вона мала гроші і купувала завжди щось такого, щоб цього „ще в нікого не було". Тепер мій друг втішається смаком і вигадливістю цієї колишньої химерної мільйонерші'...

У вітальні хати вас вдаряє своєю красою, природньої величини, портрет дружини мистця у важких барокових рамах.

Звертає увагу „Натюрморт", що має дивне наче фосфоричне зеленаве насвітлення, „Зима" і ще декілька пейзажів з „життя лісу". Климко — це „запалений мисливець" і рибак, отож і не дивно, що його пейзажі так оригінально „підглянуті і схоплені". Коли мій друг намагається пояснити мені звідкіля походять ці пейзажі, влітає його мисливий пес „Треф", але він такий великий ростом і вагою, що з ним ходить Климко полювати мабуть тільки „виключно на ведмеді"...

Ми піднялися на перший поверх, до ателіє мистця. А там теж не знати, на що поглянути. Здебільшого теж пейзажі. Прекрасні сцени з Нью Йорку. Один - однісінький соняшник на тлі заходячого сонця, від якого промовляє така глибока туга нашої Батьківщини, що я повертався до цього соняшника ще декілька разів. Стоги сіна обведених довкруги шуваром і водою. Дикі качки, що пролітають понад вдумливим озером. сцени з міст, в тому і зі Львова: Піський театр, Опера, Храм св. Юра, що володарно споглядає на галицьку столицю.

Боже, чого той Климко тільки не малює — каже мій приятель, що теж прийшов на відвідини. А до того, коли Климко розложив ще перед нами свої проєкти для декорацій до різних фільмів і „шовів" на Бродею, ми з моїм приятелем, не поганим мистецтвознавцем, оторопіли.

Ол Климко — це мабуть одинокий із наших мистців, що пішов на чужині так далеко вперед. Не мав Климко ніяких знайомств, ані ніякої підтримки, коли вісім років тому прибув з Арґентини до ЗДА. Одиноке, що відкривало йому всюди двері, — це його муравлина працьовитість і прикметний йому оригінальний талан і висока мистецька культура. Його творчий потенціял запевнює йому дальше зростання, про що свідчать його останні твори і серед них особливо звертає увагу картина Храм св ЮРА, яка і формою і змістом викликає сильні емоції у глядача. На фоні сучасної дійсности на нашій поневоленій Батьківщині, Храм св. Юра стоїть неначе бастіон, який переживе тисячеліття...

Один із приятелів Климка сказав колись зовсім слушно, що до нього можна примінити відому „євангельську притчу" — що Бог, розділяючи таланти, передав і йому один із них. І, Климко із вдячности за це, зумів їх помножити... На користь мистецтва і цілого нашого народу. Бо ж він українець. І він це з гордістю на кожному кроці підкреслює. Навіть у тих середовищах, у яких нас, може і не долюблюють... Але мусять шанувати. Завдяки мистцям, такого формату, як Олександер Климко...

Ол. Климко: Проєкт декорації.

Олег Стратичук

Ярополк Ласовський і його музика

Наша доба принесла стільки новин, змін і незлічених варіянтів у модерній музиці, що годі бодай найкоротшим способом з'ясувати їх у газетній статті. І коли я легким доторком про ці речі згадую, то роблю це для того, щоби висновки цієї критики, вірніше рецензії, були зрозумілі.

Традиційна музика мала, як і інші галузі мистецтва, чимало засоби для самовиявлення композитора. Від звичайної мелодії - пісні, через скомпліковані форми симфонії, на опері кінчаючи, це просто невичерпне джерело творчих можливостей.

Модерна музика в сполуці з розвитком техніки не тільки умногократнила давні творчі можливості, але відкрила нові раніше неуявлювані галузі музичного вислову. І так маємо сьогодня музику для фільму, для радіо, телевізії, кожна зі специфічними прикметностями. Виринають такі новини, як програмова музика для хворих, спроможна лікувати нервові захворіння, індустріяльна, для стимулювання виробничої видайности робітника, спортова, шкільна, бизнесова, для зваблювання покупця до товарів і т. п. Словом музика переживає фантастичні зміни в своїх формах та завданнях, а з тим ще більше поширюються творчовиявні можливості композитора.

В цьому незвичайно активному а з тим може й хаотичному музичному русі наших днів, українська музика і в краю і на еміґрації відстає від світової.

Треба радіти навіть найскромнішою новістю в нашій музиці. Ми мусимо змагати до того, щоби наші молоді творчі сили не йшли втоптаними стежками, але сміливо пробивалися джунглями модерної музики у шукали в ній власних, ніким не відкритих стежок.

Ярополк Ласовський молода людина, у нього музичні здібності, творчий талант і творчі перспективи. Ось він поважився на стрибок у глибінь модерної музичної проблематики і зачерпнув звідтіль потрібні йому засоби для музичного оформлення театралізованої казки Олекси Сацюка „Цар Ох".

На початку вистави музика вражає слухача наче б то негативно. В ній не почувається якоїсь відомої системи ні точного, звичного для нас оформлення. Видається ця музика наче б то скільченими зернами пшениці, що попали не на зорану ниву, тільки обліг. Але наші враження від музики змінюються. Ми почуємо її цілковиту функціональність у відношенні до цілої постави. Ця музика причепурює п'єсу, напоює її пахощами невідомого нам досі чар-зілля. Я певен, що коли б ми почули п'єсу, без цього музичного оформлення, ми дошкульно відчули би її брак.

Можливо, що не один фахівець - критик почувши цю музику,покрутив би скептично головою, мовляв, що вн таке, не розбереш. Та це могло би трапитися критикові, який не визнає проґресування местецької форми та потреби шукання нових шляхів в її здобутті. Врешті, чи ця музика зла чи добра, вирішить майбутнє та дальша творчість композитора. Ми відмічуємо відвагу Ярополка Ласовського в тому, що не завагався вступити на цей шлях і тим вніс свіжий, новий подих в українську музику. Замітна музика Ласовського до „Царя Оха" ще й тим, що в ній органічно поєднано елементи модерної форми з українським народним мелосом. Музика до „Царя Оха" і ціла дотеперішня творчість Ласовського, яскраво українська.

Цю статтю хочу доповнити інформацією, що програмова музика до „Царя Оха" це тільки фортепіянова, редукція деяких частин опери „Цар Ох", що над нею Ласовський працював три роки. На жаль можна висловити поважний сумнів, чи в наших умовах доведеться нашому загалові познайомитися з цим великим твором, написаним на повну симфонічну оркестру та чималий вокальний склад. У своєму дотеперішньому добірку молодий музика має симфонію та низку сольоспівів.

ПРО СВІТЛИЧНОГО І ДЗЮБУ

(Закінчення із стор. 3-ої)

якій сьогодні вже ніхто не вірить.

Москва має ще й інші вимоги до письменників, щоб тримати їх на прив'язі, неменш важливі від попередньої, а одна з них, це так звана „сучасність" літератури, що значить, що письменник мусить триматися сучасної тематики і змальовувати сучасне життя. Правда, письменникам вільно опрацьовувати, але з „глибокою правдивісітю" й „ідейним пафосом", і несучасну тематику, скажім історичну, але з позицій сучасности, тобто з позицій марксо-ленінської естетики й ідеології. „З передових позицій сучасності може бути розкрита будь-яка тема, — каже один із сов. теоретиків, В. Мазепа, — навіть присвячена далекому минулому нашого народу. Головне, щоб розкривалась вона на основі широких художних узагальнень і була глибоко сучасною за своєю ідейною суттю. Але центральне першочергове завдання радянського мистецтва — створити висохудожній образ нашого сучасника — будівника комунізму". (Зб. „Мистецтво на службі комуністичного виховання". К. 1926, у ст. В. Мазепи „Про зв'язок мистецтва з життям суспільства").

Правда також, що сьогодні допускається в сов. літературі і критика деяких явищ суспільного життя, але знову ж тільки з позицій марксо - ленінської ідеології і під умовою, що вона матиме на меті „допомогу народові в його боротьбі за комунізм". Іншими словами, критика сов. життя має на цілі не показ неґативів совєтського ладу, тільки викриття „залишків буржуазного націоналізму", тому все неґативне, що там є, йде на рахунок „буржуазного націоналізму". В цьому, на мою думку, багато правди, бо цих „залишків буржуазного націоналізму" в сов. життю, мабуть, таки більше, ніж того нового, що комунізм намагається народові насильно прищепити вже ось сорок років. Показується, що „залишки буржуазного націоналізму" таки сильніші, бо не можна їх викорінити впродовж сорока років. І це зрозуміло, бо націоналізм, явище біологічне, а комунізм, поділ суспільства на інтернаціональні кляси — неприродний людям, тому він так тяжко приймається, хоч і насаджується насильством і... літературно - мистецькою пропагандою.

В цих „залишках буржуазного націоналізму", і треба шукати причин репресій українських діячів літератури, конкретно, Світличного й Дзюби, в чиїх критичних статтях могли ті залишки виявитися сильніше ніж в інших письменників чи критиків. До цих залишків належить, очевидно, і прагнення свободи творчости, а це совєтських диктаторів найбільше дратує, бо вириває їм з рук владу над письменниками, тому вони нещадно нищать тих, хто пробує таким чи іншим способом скеровувати творчість підсовєтських письменників на шлях незалежности.

Ми не знаємо справжніх причин репресій цих двох літературних діячів совєтською владою, здогади й припущення бувають різні, а правда невідома. З офіційних совєтських кіл ідуть суґестії, що вони замішані в справу передання творів Симоненка за границю, але ці суґестії можуть бути тенденційні. Якщо одначе Світличний і Дзюба виявили в своїх критичних писаннях тенденції до свобідної творчости, хоч я, прочитавши чимало їх писань, цього в них не помітив, то слава їм за те, що мали відвагу обороняти свободу творчости проти московських диктаторів — подібні тенденції в московській літературі виявили такі письменники як Еренбурґ, Паустовський, Некрасов та деякі інші — але робити їх за це національними героями, як це в нас роблять в захопленні деякі люди й організації, що в дійсності зводять справу Світличного й Дзюби на вузько індивідуальний шлях, прославляючи їх індивідуальні якості й літературні заслуги, немає ніякої підстави ані потреби, бо це перш за все шкідливе для них самих, а нам нічого не помагає. Українська еміґрація протестує проти переслідування Москвою Світличного й Дзюби не тому, що вони блискучі українські критики, тільки з приводу репресій цих двох критиків, незалежно від їх блискучости, проти переслідування Москвою української культури, а в особах цих двох критиків — української літератури. Тому не варто й не слід зводити всю проблему до цих двох осіб і робити їх національними героями, бо вони фактично такими не є і не хочуть бути. Ми, еміґрація, протестували б і тоді, коли переслідувані були б і звичайними, пересічними критиками чи літературними діячами, бо нам іде не лише про цих двох, а про всіх українських підсовєтських культурних діячів. Це правда, що ці два критики талановиті й розумні й блискучі, але на радість вони не є єдині. Таких можна б начислити сьогодні бодай з десяток і більше, які нічим не поступаються перед Світличним і Дзюбою, і вони так само мають амбіцію дбати про художній розвиток української літератури в дозволених партією рямках, але в даному випадку справа не в блискучости, а в обороні української літератури й літературних діячів. Мені здається, що не варто було б мати на увазі і не зводити справи Світличного й Дзюби на бічні індивідуальні рейки, і не влаштовувати їм академій, бо цим ми їх угроблюємо до решти, а про себе даємо доказ гіперсантиментальности і недостачі політичної розсудливости.

ДО 25-ЛІТТЯ СМЕРТИ БОГДАНА ЛЕПКОГО

(Закінчення зі стор. 3-ої)

студентів та простих селян. Його дім був базою, шматком України, серед чужого польського оточення.

***

25 років лежать тлінні останки поета на чужій землі. Чи не крайня пора видати його літературну та наукову спадщину? Час швидко минає, відійшли у вічність члени найближчої родини поета, його приятелі, знайомі, знавці його епохи. З найближчої родини поета живе ще одинока донька, наймолодший брат та наймолодша сестра. Як відомо, одинокий син поета д-р Ростислав („Стисьо") помер несподівано в мин. році. Ці найближчі члени родини можуть напевно подати деякі цінні автобіографічні дані з життя поета. Живуть ще й деякі приятелі, визначні літературознавці, мистці, колишні студенти, які працювали разом з поетом на різних ділянках нашого життя. Всі вони внесуть свій вклад до найбільшого періоду перебування поета в Кракові. Завдяки приятелям поета вдалося перевезти з Европи (Кракова) велику частину бібліотеки Лепкого до Ню Йорку, в якій зберігаються деякі рукописи та різні твори. Для збірання всіх творів Лепкого треба створити окремий видавничий комітет. Не буде теж важко підшукати видавця. Цього може піднятись НТШ або УВАН у формі передплати, так, як це було з виданням творів Шевченка чи Франка

У 1972 р. припадає 100-річчя народин поета. До цього часу можна було б закінчити повне видання творів. Це було б гідним вшануванням його пам'яті. Але це, що найважніше, було б сповненням нашого обов'язку залишити цінний дарунок для сучасного й прийдешнього покоління тут і на Рідній Землі.

Концерт студентів Люби Жук

Музичний факультет університету МкҐілл в Монтреалі влаштував дня 14-го травня 1966 р. в університетській концертовій залі Редпат Голл концерт студентів фортепіянової кляси Люби Жук. Весняні концерти студентів Люби Жук мають за собою вже кількарічну традицію і відбуваються щороку при великій кількості української публіки; цим разом цей концерт притягнув також багато чужих слухачів. Програма визначалася різноманітністю і мистецьким смаком у виборі творів та високим рівнем виконання. У виконанні брали участь студенти різних років навчання, від початкуючих до концертового включно; між виконавцями було багато студентів українців.

ОКСАНА РУДАКЕВИЧ

ТРИ РОКИ...

Внукові Ярославанові — присвята

Три роки — це в житті людини небагато.
Живеш, учишся і працюєш,
Працюючи, кохаєш — і чекаєш,
І так три роки ось пройшло!
Спочатку так було:
Він і вона.
Любов, закляття і присяга.
І вже зв'язала разом доля їх одна.
Спільне життя, зусилля і наснага
І вже тепер вони — це тато й мама.
Всміхнулось щастя, глянуло в спільну хатину
І розкотилося по всіх углах, як соняцвіт.
Господь благословив життя їх спільний лан.
Протяжно й голосно чийсь крик аж ген,
під небо злинув.
Ненароком у хаті наче зоря, наче міт
З'явився Хтось.
Це плакав їхній перший син Ярославан.
Три роки — це в житті дитини страх багато!
Спочатку так було:
все як у мріях, як у плянах — син.
Життя почалося із невигод, у пеленках.
Лежи, лежи та слухай щебетання
Своєї матері. Або чекай ввесь день,
Коли зігнеться аж під вечір над тобою
Обличчя батькове. Там знов зітхання
Журливої бабуні, чи дідів крок
Притихлою сторожкою ходою.
Та довгий рік пройшов — а там минув і другий
І так настав важний трилітній ювілей.
(Подяку шлю тобі, моя бабуню,
Що так сердечно списуєш цей день!)
По всіх кутках дарунки і папери
І гостей повно — гамір, шум і крик.
Он, на столі, великий торт святковий,
На нім три свічки, напис — „Многих літ!"
Горять вогні, співають „Многі літа"
І „літа літ" горлає менший брат.
Привіти й співи йдуть з усього світа
Та найгрімкіш співає ювілят.

Квилить у сні найменший брат Ярема,
Ще „літа, літ" докінчує Тарас.
Над втомленим хлоп'ям палає діядема,
Аж доки третій вогник на білім торті згас.

Л. Невгасайло

СІЯЧІ НЕНАВИСТИ ДО УКРАЇНЦІВ

"EVA". By Meyer Levin. Cardinal Edition, Pocket Books, Inc., New York. Simon and Shuster edition published August, 1959 Cardinal edition — October, 1960. First printing — August, 1960.

Як бачимо, ця книжка вже була на списку найкраще продаваних книжок у твердій оправі і вже видана двома виданнями в паперовій. Отже, вже сотні тисяч її розійшлось за цей час по бібліотеках, приватних хатах і школах. У школах деяких районів Пенсилвенії вона є навіть на списку обов'язкових для читання книжок.

Все це робиться вже протягом сьоми років, а ми мовчимо, хоч ця книжка написана спеціяльно проти українців і проти поляків.

Героїня її, Єва, жидівська дівчина, яка втікає з ґетта, уживаючи папери померлої української гімназістки Катерини Лещишин. Вже на самому початку видно ставлення автора, в усякому разі — ставлення героїні до українців. Вона пише:

— „Я вже не я, я — якась чудна, незграбна українська дівчина, на ім'я Катерина.."

Саме ці слова видавництво „Пейпер Букс" визнало за доцільне поставити перед початком книжки, як річ, що може найбільше зацікавити читача, чи, може, як річ, яку видавництво хотіло б найбільше підкреслити.

Серед повоєнного жидівства помітна виразна тенденція якщо не вибілювати нацистів цілком, то в усякому разі пом'якшувати провини німців супроти жидів. Можливо, це діється з увагою на політику Ізраїлю супроти Західньої Німеччини і що жидам незручно тепер виступати проти німців, як народу. Так само помітна в них виразна тенденція вибілювати росіян від протижидівських провин, навіть від погромів. Зате нема ніякого стриму в обвинувачуванні українців, — найслабших, без власної держави, ото ж таких, з якими не варта рахуватись. Це, здається, єдиний відтинок, на якому українців визнається, як окремий нарід, як окрему націю, як націю антисемітів.

Книжка Меєра Левіна є саме книжкою з такими тенденціями. Перетворившись на Катю Лещишин, Єва Корнґолд їде в Німеччину: де вона, як чужинна робітниця (з Польщі) живе надзвичайно добре. Німецька родина хоче її удочерити (а їй за паперами 22 роки!), і тому вона б'є в них вази, аби лиш втекти звідти до іншої праці. Потрапляє на заводи ім. Ґерінґа, але звичайно не на важку фізичну працю (на неї посилають українок із значками ОСТ на рукавах), а в персональний відділ. Там знайомиться з двома надзвичайно симпатичними росіянками, які їй всіляко допомагають і стають її подругами. Правда, одна з них, з культурними звичками, виявляється жидівкою, а друга — справжня росіянка — жінкою легкої поведінки, яка має романи з двома чоловіками разом і дістає від них дарунки. Але це неважно. Вони — росіянки, а тому вони — єдина втіха і розвага бідної жидівки серед ворогів. А хто ж її вороги? Найбільше вона боїться, а значить і ненавидить поляків, а після них — українців. А може першенство треба віддати тут українцям, бо тільки раз добре згадує вона українку, дівчину, яка приносила їм в ґетто харчі, аж доки німці не заборонили підходити до ґетта. Більше нічого доброго вона від українців не бачила. Правда, вона ніби була закохана в учителя-українця, і цілувалась з ним, на великий жаль і огірчення батька, який вважав за найбільший скандал, що його дочка, що жидівська дочка ходить з „ґоєм". Але цей українець пізніше виявився націоналістом, а для нашої героїні нема нічого гіршого, як анті-російський націоналіст. Вона чорнить цього свого улюбленого українця, як такого, що пізніше видавав українців-селян, які ховали жидів. І як вона про це згадує! Як вона кількома словами неґує і перекреслює весь ризок, всю жертвенність і доброту наших селян, що ховали жидів, ризикуючи своїм життям і платили. Про все це тям і платили: Про все це Меєр Левін написав тільки: „Чутки були, що кілька жидів заплатили селянам його села, щоб ті переховали їх, а мій Андрій Путко видавав цих жидів Ґестапо. А що разом з жидами йшли на смерть українці — це ні героїню, ні автора книжки не цікавить.

Пізніше, в персональному відділі заводу ім. Ґерінґа, Катя-Єва зустрічає поляка, який кричить, що вона жидівка, і йде скаржитись на нього до шефа відділу Чужоземних Робітників в Ґестапо! А другого, який почав напаствувати її, вона швиденько висилає на працю на завод. Бо у нашої Єви з німцями і ґестапівцями чудові відносини, як чудові відносини були в неї з НКВД, коли ще росіяни зайняли її містечко в Галичині.

Це тільки націоналісти — українські чи польські, які мріють про незалежність їх держав від росіян — це тільки ці націоналісти є антисемітами, на яких пізніше, після звільнення, Єва мститься, співробітничаючи в польськомуУБ — під керівництвом росіянина Сташека. Він каже їй, що вона не може переслідувати членів польської Армії Крайової, виступаючи, як жидівка, а мусить знову стати українкою Катею, і наша Єва цілком погоджується з ним, хоч перед тим без кінця плакала, що їй доводиться діяти, як „похітлива українська дівчина".

Вона пише:

„Я почала працювати пристрасно. Я бачила лави арештованих, я знала про кімнати з замкнутими дверима, де їх допитували, і я не мала жалости.: все це було необхідне, щоб збудувати новий світ".

Як бачимо, дуже добра підготова американської молоді до жорстокости і несправедливости монопартійних режимів.

Єва радіє, що може помститись на всіх цих колляборантах, хоч сама вона, аж поки не опинилась у Освенцімі, не була нічим іншим, як тільки старанною і льояльною колляборанткою нім-

СЛОВО ВЕЛИКОГО КАМЕНЯРА

У червневій „Літературній Україні" Микола Марфієвич ділиться спогадами про Івана Франка.

Великога Каменяра, — пише він, — мені пощастило бачити двічі: 1913-го року в Чернівцях, коли поет читав свою геніяльну поему „Мойсей", і 1916-го року у Львові незадовго до його смерти.

Був погідний травневий ранок, розквітав бузок, у повітрі стояли пахощі черемшини. Громадськість Буковини вітала великого письменника. Вулиці Чернівців заповнили люди, — усі поспішали на двірець. О пів на другу прибув львівський поїзд, з вагону вийшов Іван Франко у супроводі студента Мороза.

Сірий костюм, на руках плащ. Письменник скинув зелений плюшевий капелюх, і я побачив світле велике чоло, трохи примружені очі під кошлатими бровами, рівний ніс, вже сивуваті вуса. Письменника дружньо щиро вітали. Студентка вчительської семінарії Ончулівна вручила йому букет живих троянд.

Зворушений теплою зустріччю. Іван Франко щиро подякував. Залунала мелодія „Вічного" революціонера". Оточений студентською молоддю, поет підійшов до візка, сів у нього і під звуки пісні рушив у місто.

Надвечір у „Народному Домі" Іван Франко мав читати свого „Мойсея". Зібралося багато людей. Появу поета зустрінули вигуками:

— Слава великому Каменяреві!

— Хай живе Іван Франко!

— Слава, слава, слава!

Після овацій Іван Франко почав читати тихим, але виразним голосом:

Народе мій,
замучений, розбитий,
Мов паралітик той
на роздорожжі,
Презирством людським,
ніби струпом, вкритий,
Твоїм майбутнім
душу я тривожу.

Голос поета поступово дужчав.

Та прийде час,
і ти огнистим видом
Засяєш у народів
вільним колі,
Труснеш Кавказ,
впережешся Бескидами,
Покотиш Чорним морем
гомін волі.

Запанувала тиша. Видно було, що Іван Франко стомився від читання. Спалахнули оплески, бурхливі, невгомовні.

Увечері відбувся концерт. Чоловічий хор співав пісні на поетові слова.

Наступного дня Іван Франко відвідав Ольгу Кобилянську.

Удруге я бачив Івана Франка 1916 року у Львові. І також у травні. Шаліла війна. Російські війська відступили з Буковини. Натомість увійшли австрійські. Почалася загальна мобілізація. Мені саме сповнилося вісімнадцять, і я також опинився в армії. У Львові зупинився на добу. Начальник ешелону поручник Кузьминський, українець за походженням, відпустив мене до міста. Перетинаючи вулицю Кармелітів, я випадково зустрів земляка з Чернівців Левинського, і він повідомив, що його тітка доглядає хворого Франка. Ми разом попрямували на вулицю Понінського 4, де мешкав письменник. То була вілла, обсаджена деревами.

Кам'яними східцями піднялися на веранду, постукали в двері. Зустріла нас літня пані Левинська. Обличчя втомлене, очевидно, від безсонних ночей. Вона пошепки сказала, що пан доктор дуже хворий і що, крім неї та студента Колодія, який незабаром має прийти, нікого не дозволяється впускати до хворого.

Пані Левинська тихо прочинила двері, і я побачив поета. Він сидів біля вікна у плетеному кріслі. Сонячне проміння падало йому на плечі. Чи то дрімав, чи думав важку думу? Ледь ворушив устами і раз-у-раз кашляв. Левинська підмостила йому під спину подушку, підняла звислі немічні руки.

Десять днів після того Івана Франка не стало".

М. Щ.

З МИСТЕЦЬКОГО ЖИТТЯ НА СОЮЗІВЦІ

Мистецький вечір графіка-маляра Якова Гніздовського, відбутий в неділю 17 липня ц.р. на Оселі УНСоюзу — Союзівці, в Кетскильських горах, дав нагоду для зустрічі видатних українських мистців ЗДА і Канади. На фото (зліва): Любослав Гуцалюк, Богдан Доманик, Едвард Козак, Леонід Молодожанин, Яків Гніздовський.

Мистецькій образ у катедрі в Буенос Айрес

29 травня ц. р. єпископ Андрій Сапеляк посвятив під час Архиєрейської Служби Божої в новій катедрі Української Католицької Церкви в Аргентині, у столиці Буенос Айрес, великий — 2на 3метри — образ-мозаїку Богородиці Матери, твору артиста - маляра Бориса Крюкова. На світлині — єпископ А. Сапеляк посередині й по його боках Борис Крюків та його дружина, теж професійна артмалярка Ольга Гурська, яка допомагала чоловікові у тій праці. З приїздом нових емігрантів на американський континент та в їх рядах багатьох образотворчих мистців, малярів і скульпторів, численні наші церкви в різних країнах цього континенту прийняли внутрішній мистецький вигляд — розмальовані фаховими мистцями, здебільша за візантійським стилем. Багато наших першорядних мистців виспеціялізувались у церковно - декоративному малярстві і їхні Царські Ворота, тетраподи, стінні фрески й великі образи, розмальовані здебільша олією або темперою, чи мозаїковою технікою, як ось образ Б. Крюкова, підносять мистецьку вартість тих святинь та спричиняються до поглиблення в них релігійної атмосфери.

МИКОЛА ЩЕРБАК

МАТИ

Замість квітів на свіжу могилу матері інж. М. Сердюка — сл. п. Стефанії, яка на 81-му році життя прибула з України до Америки і тут, по десятьох місяцях перебування в сина, відійшла на вічний спочинок.

От і обвал, і обважнілий обрій...
Куди ще йти?.. Уже кінець дороги?..
Який ти, гасе, згірклий і недобрий,
Коли приводиш на ґужі дороги...

А він був довгий - довгий, шлях до сина!
Але короткий до зеленої хати...
Не підведеться степова стеблина,
Коли її безжалісно зламати...

Як бідне серце рвалось на край світу
Побачити її, свою дитину!..
Чи є любов, у почуттях зогріта,
Сильнішою, як материнська, сину!?

Чи грудям більше сонця й ласки треба?
Чи, сину, кращі дістав дари ти, —
Як материнське: прихилити небо
І зорями своє дитя укрити!

12 березня 1966 року

Анатоль Юриняк

В ПОШУКАХ СВІЖИХ ГРАНІВ ПОЕТИЧНОГО ВИСЛОВУ

(ПРО ЗБІРКУ „ГРАНЧАСТЕ СОНЦЕ" ЮРІЯ КОЛОМИЙЦЯ)

„Розрізані квадрати
вулиць
світлом,
але,
на сонці більше гранів".
(Ст. 4)

„Ідуть дощі
і скроплюють
почате завтра.
Ідуть ті самі дні,
У брили цвинтарів,
щоб вічність,
рік початку,
на брилах".
(Ст. 61)

Збірка „Гранчасте Сонце" належить до тих небагатьох публікацій наших поетів за межами Батьківщини, що їх ціхує одність стилевого обличчя, одна й та сама поетична доміната настрою і вияву автора, його світосприймання і світозрозуміння. Особисто нам здається, що крізь усю збірку червоною ниткою проходить шукання нових гранів у звичних явищах і предметах людського життя.

Для цього, певна річ, людина-індивід мусить якомога уважніше і частіше заглядати в душу собі самому. Тоді індивід побачить виразно за назверхньою метушнею ніби щораз дальших, нових осягів, — що „ідуть ті самі дні, сірі-сірі і сунуть на мокрі стіни міста". (Перефраза з поезії „На цвинтарі", ст. 61).

Щоб не задихнутися в монотонності, в задусі і цвілі міських мурів, поет здіймає очі д' горі, до життєтворчого, многогранного сонця. На 48 вміщених у збірці поезій — у половині їх так чи інак поетизується сонце, нераз впарі з місяцем — як денне і нічне світило, щоб люди не блукали в темряві.

До речі, щодо людей: вони в збірноті майже не представлені в „Гранчастому Сонці": автора цікавить людська одиниця, індивід. Індивід і природа, особливо зміни та чергування природних явищ — ось тематичне коло поезій Ю. Коломийця. Щоправда, це тематика універсальна і споконвічна, їй данину віддавали й віддають поети всіх віків і всіх знаних нам країн. Але доба воєн і революцій 20-го століття навалилась на мистців ще „суспільно-політичною" тематикою. Та Ю. Коломиєць тим часом цій навалі не піддався.

Щоб уникнути спокуси штампів - наслідування готових поетичних образів наших клясиків, Ю. Коломиєць свідомо вибився з строф, шеренгованих нівеліром „Тараса" (тобто Т. Шевченка. — А. Ю.). Про це він освідчується читачам у кінцевій поезії збірки п н. „Без солов'їв".

„...вікном відкрию
груди.
Нехай широко гляне
нутро
на зарізане
іржавим тилієм
слово,
воно
непрочитане,
відверте,
чисте".

Проте самого новаторського дерзання, прагнення поетично усамостійнитися — ще не досить. Потрібен поетичний хист і вишкіл. І в тій мірі, в якій наш автор їх мав, поезії „Гранчастого Сонця" одні сприймаються як свіже поетичне слово, хоч і „утруднене" нераз надто незвичним шляхом асоціяцій, а інші знову, слабші — як претенсійне „новаторство заради новаторства".

На щастя, цих других поезій у збірці зовсім мало, переважають поезії справжньої мистецької вартости. (Хоч наш рядовий читач, обмежений „нівеліром Тараса", не схильний добачати взагалі мистецької вартости в даній збірці). Та чи ж слушно міряти мистецькість літературного твору ступнем його популярности у масового читача, за життя автора?

Вище ми сказали, що внутрішній світ індивіда, його творчість, взаємодія з життям природи, — ось що вабить мистецьке око і вухо Ю. Коломийця. Вабить не в аспекті моменту, даної тільки хвилини, а в аспекті вічности, безсмертного творчого духа. І тут наш автор уміє гостро бачити і вміє спостережене перетворити в своїй творчій лябораторії так, щоб воно явилось перед читачем у незвичайно виразистих і емоційних, а при тому максимально стислих, ощадних поетичних образах.

Спеціяльно в пляні індивід і творчість дуже значуща поезія „Втручання" (ст. 72), що складається з 6 нумерованих строф. Наведено для ілюстрації 1, 2 і 6 строфи:

1

„У книзі, списаній
думками,
поміж чужих рядків,
насильством
вплуталось життя
неспаними начами.

2

Ні йоги Я,
все хтось
карбує межі
серед понурого
чола,
і ставить
симетричний пліт
серед тривожної путі.

6

Тоді,
коли у лоні
стривожаться
ненависть і любов,
і блаженство
проникне в кісточки,
і подихом Його
суєтна глина
заговорить —
тоді вжи ти є
Ти,
бо ти
незнане завтра,
і в скронях,
струджених світами,
засяє трохи
Я".

У цьому ж пляні цікава і значуща поезія „У місті" (ст. 30), що кінчається так:

„Душа велика і простора,
заходьте всі чотири
пори року.
Прийму,
вітатиму усе живе
і постелю найм'якше,
а сам
не спатиму
за всіх".

Поезія „Соняшні напої", поруч із поезіями „Втручання" і „Без солов'їв", належить до найбільш, сказати б, програмових поезій збірки, бо охоплює світовідчування автора (під знаком животворчої дії сонця) на протязі цілої доби, почавши з раніших годин, коли —

„Колючим
вп'юся вітром,
і хай бузковим дзвоном
легені б'є
непережоване повітря".

і кінчаючи годинами вечора і ночі:

„І позіхає день,
лягаючи за гори
з горбатим клунком:
звідтіль послалася
імла,
звідтіль посипалися
зорі.

Тоді повисло віко
місяця
і впали тіні на штучну
тишу,
вікна...
де задзвеніло мокре скло
моїх зіниць".

У багатьох поезіях збірки оспівано народження дня — ранок і завмирання дня — вечір, що відступає місце ночі з її місячно-зоряним царством. На відміну від багатьох авторів „ранішньо-вечірніх" поезій, Ю. Коломиєць не специфікує їх льокально як вечори українські, чи американські, чи ще там якісь. Така специфікація -нашому авторові непотрібна і вона таки й не пасувала б до стилю й характеру його поетичної творчости, зорієнтованої на вічність і універсум.

Проте не мав би слушности той, хто на цій підставі став би докоряти авторові, закидаючи йому національну безобличність і яловість. Адже можна видатно прислужитися рідному мистецтву і культурі взагалі без кожночасного биття себе в патріотичні груди. Найперша і обов'язкова „ідеологічна" вимога до твору мистецтва — це, щоб твір був справді мистецький.

Як же справа з мистецькими засобами в поетичній збірці Ю. Коломийця?

Найперше зазначимо, що клясичних приписів віршування автор не додержується (за винятком 3 - 4 поезій на всіх 48: „Сам", „Без літа", частинно „Турботне" і „Сотворителю спокою"). При цьому зігноровано не лише риму, але й метричні ритмові розміри — отих п'ять найвідоміших стоп; зігноровано й канонічні строфи. Підпорядковані лише внутрішній ритміці, на суто логічній основі, поезії „Гранчастого сонця" в більшості нічого не програли б, коли б їх увільнити від віршованих рамок цілком, тобто подати суцільними абзацами.

Натомість про звукопис автор збірки вельми подбав, давши нам гарні взірці алітерацій і асонансів. Ось декілька прикладів:

„Чи ви дивились
сонцю в очі,
коли на плечі
бере вечір
оберемком
тиху мову —
коромислом несе
сугроби верб
у суголос акацій?"
(Ст. 14)

„Може і в числах
є чистота чесних.
Може в точності
точаться закони
тлумачені не
Ньютоном":
(„До музи", ст. 13)

„Із інженерів жебрають
жала —
жалюгідні слова".
(Там же).

„На щоглах висять
хмари,
на гострих вістрях міста.
(Ст. 4)

„Мої коліна
мліють невміло
на підлозі молитви".
(„Пам'яті друга
В. Пігута", ст. 64)

Ще більше для мистецької кваліфікації поезії „Гранчастого сонця" важить Коломийцева метафора — незвичайно свіжа, ніби й вельми далекої, „необхідної" опосередкованости, а проте (а може саме і через те) відчутної міцно і надовго. Зразки такої метафори подибуємо майже в кожній поезії збірки. Та ось на ст. 69 бачимо поезію „Раптове", що дає нам цілий букет питоменної Коломийцеві метафори та інших поетичних засобів.

Попереду ми сказали, що муза Юрія Коломийця не виявляє схильности анґажуватися ближче в суспільно-політичну тематику, з її часово - обмеженими, проминальними, вартостями, воліючи натомість завжди вартісні, невмирущі ідеї - постуляти індивіда. У збірці є поезія, що проливає певне світло, вмотивовує нехіть автора до суспільної тематики. Поезія ця має назву „Штихарям мертвого" (ст. 62). Ось її початок:

„Куди я не піду,
коли я не прийду,
все правлять панахиду —
правічну супутницю
мого народу".

І далі в 2-й строфі читаємо:

„вічками топлять душу
і скапують серце
у низьку підлогу".

Сучасним цитаделям людських збірнот — хмародряпним містам автор протиставить свої, вимріяні казкові міста, де „ходять каштани і цілують око нагнутого дня", а восени „ходить чорними плямами листя по місті, по віджитому дні", а вночі „ходять лихтарі, де сплять доми, поважні віком тіні". Це в казках його міст.

Перед тим як подати „формальні персоналії" розгляданої збірки, хочемо прислужитися читачам ще такою заввагою: поезії „Гранчастого сонця" не досить читати один раз, а їх конче треба читати двічі, а то й тричі. Бо лише тоді читач зможе „освоїти" ту „далекодистансову" метафору, що становить найціннішу питоменність поезії „Гранчастого сонця".

„Гранчасте сонце" видано Нюйоркською групою, яка об'єднує поетів і літературознавців в особах: Б. Рубчак, Е. Андієвська, Віра Вовк, Ю. Тарнавський, Б. Бойчук, Патриція Килина (американканка, яка вивчила українську мову), Женя Васильківська (тепер відійшла) та Василь Барка.

Згадана група в протязі свого існування видала шість річників „Нових поезій", та кожен з них видав одну чи більше індивідуальних збірок. Це поети модерного західноевропейського напрямку, хоч дехто з них глибоко просякнутий українським багатством народної творчости (Василь Барка).

Шкода, що в згаданих річниках групи не появляєся Ю. Коломиєць, бо здається, що він нічим не уступає своїм колеґам, а в деяких моментах перевищує свіжістю своїх метафор.

Та це мимоходом, лише для насвітлення існуючих фактів, де працюють молоді люди, прагнуть д' горі і в злиденних видавничих умовах плекають мистецтво слова.

Дякуючи безпосередньому наглядові автора, книжку „Гранчасте сонце" видано чепурно, з портретом автора і кількома рисунками роботи маляра Анатолія Коломийця; його ж обкладинка. Усе це, поруч із доброякісним папером і чистим друком, без коректурних помилок (на всю збірку ми завважили лише дві), — робить збірку „Гранчасте сонце" бажаним гостем в кожній культурній українській родині.

ців: Жидівський Комітет (Юденрат) послав її з кількома іншими моторними дівчатами обслуговувати німецьку поліцію. Єва виправдовує це тим, що вони могли таким чином попереджати своїх про небезпеку. Але така ж сама ситуація була і в поляків і в українців! У них навіть, може, й більша, бо і поляки і українці одразу ж активно почали спротив німцям, а жиди весь час надіялись, що їх одвезуть у якесь окреме селище, велике гетто. Сама ж Єва розповідає, як угорські жиди купували найкращі валізи, коли їх вивозили з Угорщини, бо надіялись, що потім зможуть їх продати.

Аде жидам, навіть з їх інтернаціональними зв'язками дозволяється не знати про нацистів, а от українцям, що були замкнуті совєтськими кордонами, не вільно не знати дикої доктрини Гітлера!

Щодо Української Повстанської Армії, то за Месром Левіним виходить, що вона створилась тільки після відступу німців і переважно для того, щоб нищити жидів. Отак, „одним розчерком пера" перекреслює всі жертви України, які вона поклала в боротьбі проти обох окупантів! Америка знає про резистанс у Франції та Італії, організований комуністами за допомогою Москви, при чому комуністи часто боролись не проти німців, а проти впливових італійських чи французьких патріотів, які могли б стати після війни при владі на шкоду комуністам! Цим резистансам, як і югославському, допомагали і Англія і Америка. А ні польській, ні українській УПА не допомагав ніхто. Це були спонтанні національні організації спротиву, що добували собі зброю від обох окупантів. Саме ці вияви резистансу проти росіян Левін очорнює найбільше. Ось що він пише про УПА: „Навколо Львова йшла стрілянина, стрілянина за російською лінією фронту. Українці повстали. Українці уб'ють жида так само швидко, як і нацисти. Ще не настав час іти туди..."

А ось характеристика для АК: „Тимчасом АК, насильницька націоналістична партія, провадила широко поширені убивства. Жиди були першими на черзі..."

Зрозуміло, що Єва врешті закохується в Сташека, вірніше, стає його рабою, яка дбає за нього і пильнує його. Також зрозуміло, що Сташек вкінці виявляється також жидом, але жидом совєтським, який радіє; що вже в Совєтах скоро не буде жидівського питання, бо релігія ця перестаріла, а національне почуття — буржуазний пережиток, який зникне, коли жиди зіллються „з іншими" — тоб-то, звичайно з росіянами.

Але Сташека убивають, при чому не як енкаведиста-убівіста, а ніби-то як жида, і Єва - Катя знову переглядає своє життя і вирішує, що її місце в Палестині, між жидами.

Цікаво, як вона виправдує своє національне почуття після того, як переслідувала і засуджувала чужі національні почуття: коли Ніна, що вийшла за свого чеха, пропонує їй лишитись в Чехії, де нема жидівського питання Єва роздумується:

„Ні, сказала я собі, я не дбаю про те, щоб зберегти живим жидівський народ. Це ніякий не патріотизм, націоналізм, чи як там вони називають це почуття в своїх безконечних суперечках. Тільки моє серце прагне таких відносин, в яких не було б ні питань, ні проблем, де ми були б одного сорту люди, і кожний знав би, що почуває інший, ніби знаючи це через те, що траплялось в житті нашого народу від самого початку... І хочу жити з жидом, не втраченим жидом, як Сташек, і не хочу й сама стати втраченою жидівкою, як Ніна... Безперечно ж, народи мають право бути самими собою в світі..." Як бачимо, все це можливо і потрібно для неї, для жидівки, і стає огидним як тільки ці почуття прокидаються в інших. Ця цілком гуманна концепція, на жаль, дозволена тільки для неї, для Єви. А коли того самого хочуть українці, хотіла б о-та сама померла, і десятки разів зневажена Євою Катя Лещишин, то це відразу стало б огидним націоналізмом.

Хто ж такий Меєр Левін?

Вкінці книжки подано про нього такі короткі дані: „Тепер Меєр Левін найбільш відомий своїм романом „Примус", основаним на справі Леопольда Лоеба. Роман опубліковано в 1956 р. і він став великим успіхом у публіки і критики.

В 1930 р. він написав роман про сучасне життя жидів у Палестині, „Єгуда", а після війни повернувся до Палестини, щоб написати роман „Дім мого батька". Співпрацював у багатьох журналах (Сатардей Івнінг Повст, Кольєрс, Ріпортер, Ню Йоркер), був помічником редактора в журналі „Есквайр". Перебув багато років в Ізраїлі та в Европі, описуючи і фільмуючи історію жидів, що вийшли живими з концтаборів нацистів. Тепер живе в Ізраїлі з своєю жінкою, яка пише під псевдом Тереска Торез, і з своїми дітьми".

Отже, відкидаючи націоналізм інших поневолених народів, М. Левін проте піддався своєму національному почуттю. Будемо надіятись, що в нього воно прийняло форму отого толерантного національного почуття, до якого доходить наприкінці своїх пригод Єва-Катя. Але в цьому романі „Єва" Левін не показав нічого, тільки дику зоологічну ненависть цієї Єви до двох народів, серед яких вона жила, а які для неї лишились завжди тільки „ґоями" або „шіксе", як вони називали польок чи українок, що працювали на них, як робітниці, бо, як пише Левін „навіть найбідніша жидівська родина мала наймичку „шіксе".

Про цих шіксе Ева-Катя не находить доброго слова. Її опис розпусних польок і небагатьох українок в транзитному таборі викликає огиду до цих людей, які віддаються одне одному, як тварини. Взагалі, вся книжка повна сексуальних ситуацій і треба тільки дивуватися, навіщо її внесено в бібліотеки шкіл. В саму Еву-Катю, звичайно, всі закохуються, аж доки вона не віддасться якомусь чехові, віддасться не з кохання, тільки тому, що знає, що її викрито і перед смертю хоче „все" пізнати. Правду сказати, така нездорова цікавість не викликає нічого крім огиди, також тим більше, що про це „все" говориться майже стільки ж, скільки про німців. Ставши нарешті жінкою, Ева-Катя перестала бодай бути єдиною незайманницею серед усіх чужоземних робітниць, і перестає готувати себе для майбутнього чоловіка - жида, як то вчила її її мати.

Але вона таки дістала собі такого чоловіка, з яким й й оселилася в Палестині, в Тель-Авіві, народивши йому двох синів, яких, очевидно, також буде виховувати в ненависті до українців і поляків, в захопленні перед комуністами і в стриманій пошані до німців.

М. Скала-Старицький

МОЯ МЕТОДА СПІВУ

Відколи я почав вчити співу других, мене часто запитують, якою методою я вчу? Українською, відповідаю. Так, українською, бо хоч така метода невідома в світі, то вона, на мою думку, існувала й існує вже з давендавна. У світі відомі такі методи співу, як: італійська, німецька, французька і російська. Ця остання, не є нічим іншим, як давньою українською, яка існувала вже тоді, коли т. зв. російської, не було на світі. Українці славилися добрими співаками тоді, коли Росії, як такої не було. Історія „Росії" почалася від Петра І-го у 18-му столітті. До того часу т. зв. Росія, називалася Московщиною, „росіяни" москалями. Цих москалів учили читати і писати, а тим самим і співати, наші предки русичі-українці. Вони їхали, по волі і неволі, у відсталу тоді Московщину, несучи з собою свою високорозвинену не тільки загальну, але й співацьку, музичну культуру. Цією культурою захоплювався тоді весь культурний світ. Наші співаки, диригенти, музики займали провідні становища у московській країні. Назвати хочби найвидатніших — Бортнянського, Веделя, Березовського, що були не тільки великими композиторами, диригентами, але й, і у першу чергу, співаками-солістами т. зв. придворних царських капель, які у більшості а то й у цілості складалися з українських талантів, українських співаків. Києво-Могилянська Академія (коли ще „російської" не було) славилася не тільки високим поземом своєї науки, але й своїм високим співочим мистецтвом, якому у цій академії приділювано особливу увагу. Ото ж, є підстави говорити про українську методу співу, українську музичну культуру, яка була основою т. зв. тепер російської, російської методи співу.

Ця метода замітно відрізнялася й відрізняється від італійської, французької, німецької. Бо що таке метода співу? Це найперше мова, яка заки людина починає співати, формує, розвиває т. зв. резонатори, себто ті порожні місця в людському організмі, які надають барву, силу і характер кожному голосові. Італійська мова, наприклад, складається із т. зв. чистих голосівок і шелестівок. Французька, німецька, англійська — має вже мішані складні, невигідні й некорисні у співі. Тому італійська мова, італійська метода співу вважається найбільше сприятливою, найлегшою у співі.

Українська мова, щодо милозвучности, є другою мовою у світі, яка сприяє нормальному, природному розвиткові співних резонаторів. Ці резонатори, це найперше усна яма, носова перегородка, т. зв. тверде піднебіння, яке переділяє усну й носову яму, дальше кості грудної клітки і чашки голови. Заставити одночасно, або частинно звучати, ці т. зв. резонатори, є тією технічною методою співу. І саме від мови залежить, які резонатори „працюють", звучать, відзиваються, а які недорозвинені, не звучать „з природи". У французів, наприклад, розвинений сильно носовий резонатор, у німців горляний і грудний, у москалів грудний і потиличний. Італійці, не маючи ніяких труднощів у вимові, відчиняють широко горло, що робить їх голоси повними, заокругленими, свобідними. Німці мусять вже стискати горло, щоб вимовити деякі комбіновані голосівки, донести до вуха нагромадження шелестівок. Те саме у французькій чи англійській мовах. Наша, українська мова також відрізняється тим, що всі голосівки й шелестівки вимовляються без труднощів. Наше „ч", „ш", „щ" сприяє чіткості вимови, заставляє співака „тримати" голос на зубах, на кінці язика. Українці говорять ясно і високо, що сприяє нормальному, природньому розвиткові носового резонатора на твердому піднебінні, замикати вхід до цього резонатора задніми отворами, які у французькій мові якраз треба відкривати, співати у носі. Найбільшої краси і принади надає голосові носовий резонатор, але тоді, коли голос „сидить" під носом, на твердому піднебінні, а не в носі, що робить голоси плиткими, гугнявими і малими. Не маловажною є також будова чашки голови, величини і розмірів костей довкола очей, після яких іноді можна „вгадати" барву і характер голосу. Язик і губи також грають замітну ролю, бо це вони є форматорами і регуляторами звуку. Співаки із повними й широкими устами, відзначаються звичайно великими й повними голосами. Співаки із вузьким носом, тонкими устами — сильним, але не завсіди присмним голосом.

Найкращими, найдосконалішими співаками вважаються ті, у кого голос вирівняний, себто має одну і ту саму барву, той самий характер у всіх його т. зв. регістрах, себто, у низьких, середніх і високих тонах. Дійти до цієї вирівняности голосу, є дуже трудно, бо одні голоси „сидять" з природи, або в грудному, або горляному, або в головному резонаторах, які, як зказано вище, розвиває мова. Тому говорити про методи, то найперше говорити про мову, якою даний співак чи співачка говорили від народження. Італійська мова є, на нашу думку, найбільше природньою, найменше зманєрованою вимогами формування неприродних, скомплікованих сполучень штучних голосівок і шелестівок. Українська мова є другою найбільше природною мовою, яка не має штучних наверствувань, штучних, неспівних сполучень голосівок і шелестівок. Української мови чужинці не знають, але у моєму досвіді праці з чужинцями, я прийшов до переконання, що після італійської, вони найлегше співають українською мовою. Тим самим можна, і треба, говорити про українську методу співу, яку запозичили собі наші сусіди, перезвали її на російську, і так постала т. зв. російська метода співу, яку звичайно називають слов'янською, хоч не всі слов'яни, не усі слов'янські народи і мови можуть чванитися мелодійністю своїх мов. Заспівайте, наприклад, чеське „смрт", себто смерть, яке не має ні одної голосівки, або „не препепшай Петше вспша пепшем", що звучить, як шипіння гадюки.

У чому, тоді лежить тайна, особливість української методи співу? У природності української мови, у вирівнянні „з природи" українських голосів, у щирості й безпосередності цих голосів, у їх барві й характері, які, як сказано, формує мова. Звичайно говориться про те, що українців нагородив Бог гарними голосами. Це тільки у деякій мірі правда, бо і другі народи не менше обдаровані гарними голосами, які одначе не звучать так приємно, як голоси українські. Тайна цієї милозвучности українських голосів знову ж таки в нашій мові, а не в якихось особливих прикметах природи. Доказом хочби Візантійський Хор д-ра Антоновича в Голляндії, який складається виключно з голляндців, які не славляться гарними голосами, але, співаючи українською мовою, українською „методою" співу свого диригента, ніхто не хоче вірити, що це не родовиті українці. Ці голоси повні, округлі, глибокі в низах, блискучі у верхніх тонах. Д-р Антонович вчився співу в українського учителя співу. Другим, ще маркантнішим прикладом був наш славетний Олександер Мишуга, який, приїхавши в Італію учитися співу, почув від тамошніх майстрів співу, що він буде співаком тоді, коли їм волосся на долонях виросте. Не відомо, чи те волосся їм на долонях виросло, а Мишуга був великим співаком не завдяки італійським майстрам співу, тільки своїй, інстиктовно віднайденій, українській методі співу, яку він у листах до своїх знайомих пояснював ось так: „Співати треба у щілинку між двома верхніми зубами, тримати голос на твердому піднебінні, вимовляти чітко кожну голосівку й шелестівку не горлом, а губами, язиком і зубами. Опускати свобідно і природно спідню щоку, відчиняти уста й горло у формі доземого, а не поземого овалю. Заокруглювати всі голосівки, особливо „а", „е" та „и", що надає голосові вирівняної краски, однакового характеру. Тримати голос постійно в контакті з верхніми зубами. Співати не ноти, а фазу. Дихати легенями не в ширину, а в глибину. Опирати голос не на грудному резонаторі, а на т. зв. діяфрагмі, себто перепоні, яка відділяє легені від шлунка. Не відкривати струн широко, а тримати їх вузько, в міру потреби сили й волюмену голосу. Не перенапружувати їх бажанням сили й величини голосу". Ось, що таке, на нашу думку, українська метода співу, яка у загальному, у своїй основі, нічим не відрізняється від усіх добрих себто природних метод співу.

Якщо іде про мою методу співу, то вона в основі метода Мишуги, метода Лілі Лемана, яка у 80 році свого життя співала таким самим свіжим голосом, як у 20-му. Наукою співу цікавився я від самого початку моєї власної науки співу, простудіював багато написаного на тему науки співу, прийшов до переконання, що основою кожної методи є найперше мова, якою хто говорить, співає. Правильна мова й вимова є найкращою „школою" співу, яку можна і треба удосконалювати, розвивати технічно, але без особливого співацького таланту, співацького обдарування, найкраще навіть технічно розвинений голос, не є мистецтвом співу. Мистецтвом співу є все: — голос, серце, розум, чуття, темперамент, вроджена й набута культура, музикальність, почуття ритму, фрази, розуміння музики, стилів, тексту, культури мови й вимови. Співаємо не тільки голосом, а цілим нашим „я", якого, коли бракує у співі, такий спів не є співом, тільки звичайним, приємним або неприємним криком, гудінням, скавулінням, шипінням (у т. зв. піянах і піяніссімах), усім чим хочете, тільки не співом. Українці у більшості співали й співають правильно, і у тому тайна їх успіхів, їх оригінальности у співі. Наш спів треба тільки ушляхетнювати все більше і більше музичною культурою, музичними досягненнями нашого й інших народів.

Сопрано Синенька-Іваницька на платівці

Вже хочби тільки на те, варто було, щоб ця платівка появилась, щоб наші люди, по цей бік греблі, почули дві незрівняні українські пісні. А саме композицію Нестора Нижанківського до слів Олеся „ Жита", і народну, в чудовому фортепіяновому опрацюванні В. Барвінського: „Половина саду цвіте". — Я самий і граю їх, і слухаю, та й ще наслухую; любуюся, милуюся, подивляю, зворушуюсь і знову слухаю. Уважаю, що Нестор, як його звали всі з львівського Музичного Олімпу, себто Музичного Інституту, нічого кращого і більш піднебесного не написав. І в нашій співочій літературі на пальцях рук можна вичислити пісні, що стоять на рівні з цим жемчугом. Це одна з найрепрезентативніших наших пісень. В нас її ніхто не співає не тільки тому, що нема ні писаних, ні друкованих нот, а й тому, що й голосово вона не легка і з піяністів хіба десятий заграє її як треба. Є щось із найціннішої глибини геніяльного пісняра Г. Вольфа в цій композиції, однак все в стовідсотковім, нашім, національнім дусі. Скільки серця і душі в цій пісні! А фортепіянова ілюстрація, це одна з найкапітальніших і то не тільки в українській пісенній літературі. Влучністю психологічного підмалювання і технікою і інструменту, ця річ не поступиться ні Р. Штравсу, ні Рахманінову, ні нікому іншому. — Прецікаво, наші композитори на чужині, як мистці поневоленої нації, силою своїх почувань, себто любови до рідного краю, перевищили найбільш емоціональний чинник людського характеру: кохання. В цьому випадку спектром емоцій є рідні жита. Бо це саме зустрінемо і в знаменитій пісні А Гнатишина, до цього ж самого тексту Олеся, про яку і сам композитор каже, що це його — досі — найкраща пісня.

А щодо Барвінського народної, то я взагалі вперше почув цю пісню, і досі не можу наслухатись її. Візьмім тільки настроєву, прегарну приграву, а дальше рідкісний, мажорно-веселий початок самої пісні, бо ж „половина саду цвіте", це ж радість. Та коли „друга половина в'яне", то мелодія переходить у ніжну мінорність, спадаючи луком униз, як цвіт із дерева, і щойно дальше приходить найзворушливіший момент пісенного мелосу з децимовим скоком угору з запитанням дівчини: „З ким я буду розмовляти, як вечір настане?"

Однак не можна поминути на цій платівці й інших пісень. Бо ж Несторова, з таким же сучасним посмаком, серенадова: „Прийди", не дуже йде поза: „Житами". А чи можна не повернути, по кілька разів, до розмрійно-чарівної, пісні, що ніколи не старіється і не проїдається, Січинського: „Бабине літо"? Ви почуєте тут ще і те, чим колись наше ліричне сопрано так уславилось, а саме Лисенкові: „Айстри". і народну, з фортепіяновим супроводом Барвінського: „Ой, ходить сон". Ці дві пісні в'язались у тридцяті роки тісно з іменням Синенької-Іваницької. Вона була і найкращим їх виконавцем. — Є ще тут і більше відомі речі, як Стеценкова: „Вечірня пісня", Несторова: „Засумуй трембіто", лемківська, „Ой, співаночки мої" в популярній обробці Людкевича, народна в опрацюванні Лятошинського: „Ой, у полі тихий вітер віє" та улюблена самої співачки: „Діброво зелена" фортепіян Масляка. Хто не знає пісні „Ой, не світи, місяченьку" в музичному опрацюванні Лисенка? Тут вона в модерній музичній шаті Барвінського.

Почувши цю платівку, ви так якби зустріли старого, давно небаченого друга. Пані Синенька- Іваницька мала колись багато звеличників, як удома, так і на чужині. І думаю, що саме їм зробить вона велику несподіванку і приємність, передаючи ці пісні всім тим, що колись слухали її концертів. На цьому чорному магічному кружку вона виспівала все своє серце. Та було б помилкою шукати на цій платівці тільки голосу. Бо, не зважаючи на те, що наше сопрано часто просто у подив уводить слухача своїм віддихом, долішніми, а часом навіть і горішніми тонами („Прийди"), то однак на побудові тону і кантилені позначився тут і там вік співачки. Щирість, безпосередність, почування й аналіза кожної фрази залишились у її співі, а то ще й поглибились. І сріблиста краска тембру голосу так і нагадує часами відоме віденське сопрано І. Зифрід, тільки в голосі нашої співачки більше тепла.

Щодо акомпаніяторів, то є їх аж троє. Найкращою є таки наша піяністка з Мюнхену п-і Г. Коваль, якій за „Жита" треба вигукнути: браво! (Акомпаніює ще: Ой, ходить сон"); Карр-Бертолі кращий і водночас більше індивідуальний („Бабине літо"), як дискретний Г. Куп.

Теодор Терен-Юськів

ЩО ДАЄ УКРАЇНА

Кандидат економічних наук П. Нагірняк („Радянська Україна" з 21 червня) у статті „Для блага народу" подає багатомовні цифри про те, що змушена давати Україна Москві:

„Україна в загальносоюзному обсягу виробляє 97 відсотків магістральних тепловозів, 61 відсоток цукру, 55 відсотків залізної руди, 49 відсотків чавуну".

„Колгоспи і радгоспи УССР здали державі торік 10,3 мільйона тонн хліба, в тому числі 892 тисячі тонн понад плян; 41,1 мільйона тонн цукрових буряків; перевиконано пляни здачі олійних культур, овочів, фруктів, винограду; здано молока — на 2237 тисяч тонн, м'яся — на 308 тисяч тонн, яєць — на 600 мільйонів штук більше, ніж у попередньому році".

ОЛЕНКА БОГАЧЕВСЬКА

Оленка Богачевська — Автопортрет

Від кілька років у мистецьких виставках в Ню Йорку бере участь молода малярка Оленка Богачевська, якої образи викликають все більше зацікавлення серед любителів образотворчого мистецтва.

Оленка Богачевська народилася у Львові, немовлятком пішла у світ, та після довгих скитань в лютім 1948 року, опинилася в Ню Йорку. Як багато інших дітей із т. зв. нової еміграції, вона перейшла тут український дитячий садочок, Пласт, 8 років навчання у парохіяльній школі св. Юрія, спів у хорі Думка і т. п.

Середню освіту вона одержала в одній з кращих нюйорських середніх шкіл академічного типу п. н. „Гайскул оф Мюзік енд Арт", до якої приймають дітей на основі перевірки їх мистецьких (музичних) обдарувань. Ця школа розпоряджає новочасними уладженнями й лябораторіями. Під проводом фахових педагогів - мистців, студенти вивчають там всі можливі мистецькі засоби: матеріялознавство, хемію та різні роди мистецтва й мистецької техніки: акварелю, ґваш, олію, скульптуру, мюральне мистецтво, мозаїку і т. п. Школа організує часті навчальні екскурсії до музеїв, з чого студенти роблять потім основні письменні аналізи.

Не зважаючи на високі вимоги і на перевантаження працею (бо ж мистецтво творить тільки малу частину програми), Оленка Богачевська, завдяки своїм здібностям і винятковій пильності, закінчила середню школу з відзначенням, одержала нагороду за добре опанування французької мови та стипендію на дальші студії, після чого була прийнята на відділ романських мов (французька, італійська, латинська) філологічного факультету Міського Університету м. Ню Йорку.

Вибравши, як головний предмет, студії французької мови, літератури і культури, О. Богачевська рівночасно продовжувала студії мистецтвознавства на тому ж університеті, а крім того, на протязі чотирьох років кожного літа виїжджала до артистично - мистецької місцевости Вудсток в стейті Ню Йорк, де міститься літній осідок відомої американської мистецької Академії: „Арт Стюдент Ліґ оф Ню Йорк". Там вона студіювала мистецтво під керівництвом професора Колумбійського Університету Генрі Біллінґа, визначного мистця - мюраліста, образи якого зберігаються у Вітней Музею в Ню Йорку та в приватних ґалеріях. Його мюральні праці прикрашають деякі монументальні будівлі Ню Йорку м. і. театральну залю широковідомої Радіо Сити Мюзік Гол у Рокефеллер Сентер.

Система навчання цього визначного майстра - педагога гідна признання. Він не тільки не накидав студентам своєї волі щодо стилю, техніки чи тематики, але навпаки наполегливо впливав на свобідний вияв їх внутрішнього відчування шляхом поширення їх мистецького світогляду та видобування питомих прикмет їх особовости. Завдяки тому праці Оленки Богачевської відзначаються оригінальністю та вказують на її сильну індивідуальність, замітну в усіх її образах, без огляду на техніку чи тематику. Вона вирізнювалася в Академії, як добра кольористка і надійна фігуральна портретистка. Завдяки її очевидному малярському талантові, конструктивному й нематеріялістичному підходові до мистецтва, вона втішалася признанням Академії і була в літі 1965 р. іменована на асистентку образотворчої робітні Академії. Треба при цьому згадати, що репродукцію її студії „Соняшна купіль" (1964 р.) вміщено в ілюстрованій 32 стор. програмі Академії за 1965 р., яку розіслано до всіх американських мистецьких шкіл. У Вудстоку Оленка Богачевська брала участь у виставках, організованих Мистецькою Ліґою, а численні відвідувачі висловлювались про молоду малярку з великим признанням.

В червні 1965 р. Оленка Богачевська закінчила з відзначенням університет, здобуваючи степень бакалавра з франкознавства з оцінкою „Cum laudae", а восени того ж року розпочала ґрадуаційні маґістерські студії.

Завдяки доброму опануванню французької й італійської мови її запрошено до членства в французькому й італійському університетському клюбах, а згодом вона була прийнята до Чаптеру „Фі - Бета - Каппа", якого членами можуть бути тільки найздібніші! Треба додати що вона має теж велике зацікавлення для музики і не оминає жадної нагоди, щоб послухати доброго симфонічного концерту чи опери.

Закінчивши перший рік маґістерських студій, Оленка Богачевська виїхала 16-го червня ц.-р. до Европи, щоб запізнатися з культурою передових европейських країн. Вона відвідає славні музеї Лондону, Парижу, Риму, Фльоренції, Атен й інших міст, в яких зберігаються мистецькі архитвори людського генія. По закінченні поїздки, організованої Товариством Абсольвентів Міського Університету, у вересні вона вернеться до Ню Йорку, щоб продовжувати маґістерські студії.

О. Богачевська є від дитячих літ членом УНС Відділ „Дністер".

Р. В.

КНИЖКА АНГЛІЙСЬКИХ ПЕРЕКЛАДІВ ПОЕЗІЙ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Оттава. — Старанням Комітету Українок Канади за моральною і матеріяльною підтримкою українських жіночих організацій появиться восени цього року книжка англійських перекладів творів Лесі Українки. Переклад головних творів зробила відома письменниця Віра Річ з Англії, а монографію про Лесю Українку написав професор Оттавського університету Костянтин Біда. Вже підписано контракт з видавництвом Торонтського університету. Щоб негайно уможливити публікацію книжки, усі чотири складові організації КУК: ЛУКЖ, СУК,ОУК і ОЖ ЛВУ зобов'язалися дати по 500 долярів.

ПОЕТ І КОМПОЗИТОР

Хто не пам'ятає їх, цих глибоких патріотичних рядків:

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
А лиш камінь має.
Як ту мову мож забути,
Котрою учила
Нас всіх ненька говорити,
Ненька наша мила.
У тій мові ми співали,
В ній казки казали,
У тій мові нам минувшість
Нашу відкривали.

Автор поезії „Рідна мова" — Сидір Воробкевич, чиє 130-річчя з дня народження сповнясться в цьому році. Сидір Воробкевич (Данило Млака) народився 5 травня 1836 року в Чернівцях у родині вчителя богослов'я.

Писати Воробкевич починає десь з 1859 року одночасно з Федьковичем. Його твори, видрукувані в альманасі „Галичанин" в 1863 році, привернули увагу громадськости. А в 70 - 80 рр. Сидор Воробкевич стає відомим поетом, прозаїком, композитором драматургом.

Понад сорок років він віддав творчій праці. Є у Воробкевича баляди й думи, є жартівливі пісні. Ще на шкільній лаві Сидір Воробкевич компонує перші інструментальні твори для цитри, ґітари та фортепіяно. Він — відомий автор української оперети „Убога Марта", написав музику до Шевченкового „Назара Стодоли" та до багатьох театральних вистав.

В 1870 - 72 рр. на Буковині вийшли українською мовою перші підручники співів для народних шкіл — уклав їх Сидір Воробкевич!

„Його пісні загально знані, — писав поет Осип Маковей про Сидора Воробкевича, — будили любов до свого народу ... і до Буковини, скріпляли дух земляків в тяжкі часи, вказували на недолю народу, навчали шкільну молодь, веселили всіх (пісні до чарки), — коротко сказати, сповняли свою задачу і ще довгі літа будуть сповняти, коли тільки буковинці докладніше спізнають поета і композитора".

Про Сидора Воробкевича з нагоди 130-річчя з дня його народження тепло пише в травневій „Літературній Україні" Б. Сацюк.

Від Комісії Літературно-допомогового Фонду ОУП „Слово"

Комісія Літературно - Допомогового Фонду ОУП „Слово", підсумувавши свою працю за рік і склавши звіт про збірку пожертв за останнє півріччя, — повідомляє українське громадянство, що стан письменницького літературного фонду на 30 червня 1966 року такий:

І. Збірка на підписні листи, пожертви з імпрез і від різних культурно - громадських організацій (від 1-го грудня 1965 по 30 червня 1966 року):

Літературно - Мистецький Клюб в Едмонтоні (голова Юрій Гаморак) $645.75
Філія Літературно - Допомогового Фонду у Філядельфії (голова Марія Струтинська) 500.00
Філія ОДУМ в Шикаґо, підписні листи чч. 331, 334, 335 (збірщик пані П. Завертайло) 158.00
Філія ОДУМ в Шикаґо (збірка Василя Коновала) 150.00
Філія ОДУМ в Шикаґо (збірка за підписним листом пп. Шаблія - Коновала) 65.00
Філія Літературно - Допомогового Фонду у Дітройті (голова Олександер Зозуля) 140.00
Філія КУК у Судбурі, Канада, підписний лист чч. 30-31 (В. Курилів) 129.00
Українське академічне товариство „Зарево", Балтіморе 113.00
70 відділ ОДВУ і УЗХ у Нюарку (з літ. - мистецького вечора) 85.00
Філія ЛДФ у Рочестері (голова А. Калиновський 71.47
Філія ЛДФ у Рочестері (збірка А. Калиновського і П. Шулежка) 46.00
Філія ЛДФ у Рочестері (збірка А. Калиновський) 20.00
Літературно - Мистецький Клюб у Вашинґтоні. Підписний лист ч. 356 (голова Іван Смолій) 55.00
Проф. Яків Гурський у Сиракюзах, підписний лист ч. 340 61.00
Марія Лоґуш, підписний лист ч. 48, Монтреаль, Канада 50.00
Збірка В. Педенко і О. Денесюк в Торонто, підписний лист чч. 16-17 41.00
Борис Олександрів, Торонто. Підписний лист ч. 347 33.00
Українська Кредитова Спілка, Тооронто 23.18
Артем Орел, Ню Йорк 22.00
Літературно - Мистецький Клюб у Міннеаполісі 10.00
Філія ЛДФ у С. Пол, підписний лист ч. 309 (Оксана Соловей) 20.00

Разом $2,438.40

II. Індивідуальні пожертви в долярах):

Іван Боднарчук, Торонто (Літературна нагорода за новелю) 100.00
Олександер Неділко, Ню Йорк 30.00
Мацько Фюнерал Гом, Сиракюзи 25.00
Василь Курилів, Содбурі, Канада 21.00
Софія Парфанович, дітройт 20.00
А. і В. Потічний, Трентон (замість квітів на могилу сл. п. О. Т. Рицаря) 15.00
Д-р Зіновій і Володимира Гіль, Трентон 12.00
Таїса і Петро Богданські, Нюарк (замість квітів на могилу сл. п. О. Т. Рицаря) 10.00
Олександер Острук, Філядельфія 10.00
д-р Константин Кебало, Ню Йорк 10.00
Д. Савдик, Дітройт 10.00
Пожертви нижче десяти долярів (загальна сума) 17.00

Разом $280.00

3. Разом зібрано за друге півріччя $2,718.40
4. Збірка за перше півріччя (від червня до грудня 1965 року 1,713.11

Разом за рік на ЛДФ зібрано $4,431.51

5. Видано допомоги старшим віком і хворим письменникам за збірковий рік $565.00
6. Видатки на оголошення 30.00
7. На рахунку ЛДФ, в банку „Самопоміч" у Ню Йорку, на 30 червня 1966 року є $3,836.51

Комісія ЛДФ висловлює щиру подяку всім тут названим і неназваним добродіям - жертводавцям та культурно - громадським організаціям, що протягом цього року активно допомогли в розбудові літературно - допомогового фонду письменників. Одночасно Комісія закликає все наше свідоме громадянство й надалі підтримувати фонд. Збірка на ЛДФонд не є одноразовою, а постійною акцією, бо й потреби постійні. Пожертви на ЛДФ жертводавці можуть відтягати із своїх податкових сум. Всі пожертви й надалі просимо висилати безпосередньо на окремий рахунок ЛДФ ч. 3727 при українській кредитовій кооперативі „Самопоміч" у Ню Йорку під адресою:

Selfreliance (N. Y.)
Federal Credit Union
98, Second Ave.,
New York, N. Y. 10003

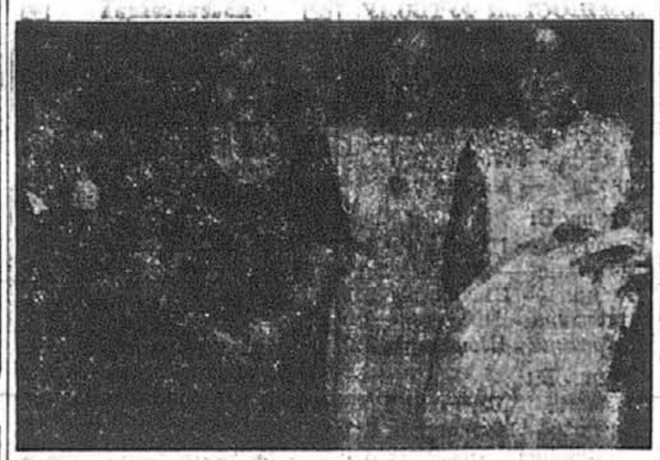
Чеки і моні - ордери виписувати на:

Selfreliance (N.Y. F.C.U.)
Acct. 3727

Центральна Комісія ЛДФ ОУП „Слово"

голова: *С. Гординський*
заступник: *М. Понеділок*
фін. секр.: *І. Керницький*

П'ять поколінь між членами УНС

Зорганізована Українська Громада в Америці добігає до свого 75-річчя, що його в 1969-му році відзначатиме Український Народний Союз. Справжнім символом тяглости багатьох ґенерацій в союзовій родині може послужити показаних на цій фотосвітлині п'ять поколінь однієї родини. На фото (зліва): Пані Софія Онишкевич, вдова по бл. п. о. Степанові Онишкевичеві, колишньому парохові Купнович біля Самбора, відомому громадсько-політичному діячеві, колишньому довголітньому послові до автрійського парляменту. Пані Софія має тепер 96 років. Біля неї — її дочка пані Емілія, літ 75, вдова по св. п. о. Омеляні Баранськім, б. деканові великомостиському, капеляні Української Галицької Армії, який — бувши деякий час душпастирем на американському континенті, хрестив теперішнього головного предсідника УНС Йосипа Лисогора: Третя з черги — дочка пані Емілії, пані Софія Стецура, дружина славного нашого оперового співака мґра Осипа Стецури, тепер урядовця в головній канцелярії УНСоюзу. Четверта в ряді — їх доня пані Уляна, минулорічна ґрадуантка, яка під час своїх відвідин в Европі пізнала Романа Рондяка з Трой, Н. И., ґрадуанта з механічної інженерії й тоді капітана Спеціяльних З'єднань (Спешіял форсес) Американської Армії в Німеччині, тепер у В'єтнамі. Після неповна трьох місяців знайомства молоді побрались в гантерській церкві 15-го червня м. р., а 14-го травня ц. р. прийшов їм на світ син Петро Борис (на фото на руках своєї молоденької матері), започатковуючи вже п'яте живуче покоління і в своїй власній і в союзовій родині. Слідами своїх предків, що є членами УНСоюзу у відділах 25, 287 і 414, Петро Борис уже також є членом УНС у 25-му відділі.

Відзначення піяністки Христі Петрівської

Канадійська українська преса подала приємну новинку для українського загалу, що зацікавлений постійним розвитком українського доросту в музичному світі. В тижневику „Вільне Слово" в числі 27 з 9 липня надруковано:

„Канадійська Рада впродовж одного місяця два рази відзначала піяністку Христину Петрівську (Торонто, Онт. Канада) наділивши її двома стипендіями.

Першу стипендію в сумі 788. дол. уділено з метою, щоб Христина учащала у спеціяльній літній школі Камерної Музики в Синіх Горах (Блю Гілл), Мейн, де вона матиме нагоду студіювати між іншим під рукою відомого піяніста Артура Бальзама. Літня школа Кнайзел Голл у Синіх Горах, Мейн, під проводом директорки Маріянни Кнайзел величається найкращими учителями та вибирає визначних студентів з усіх музичних шкіл цілої Америки.

Другу стипендію в сумі $2,500 Христина отримала на продовження вищих студій в академічному році 1966 - 67. Канадійська Рада запевнила Христину окремим листом про своє зацікавлення її дальшим поступом та приобіцяла для неї повну підтримку у використанні стипендії.

Христина скінчила другий рік Коледжу в Музичній Школі Джульярд у Ню Йорку, а гри на піяно вчиться в клясі проф. Ірвіна Фройдліха.

Її концерт 3 червня ц. р. в Українському Інституті Америки викликав захоплення всіх приявних не тільки надзвичайно досконалим виконанням з технічного боку, але зокрема відмінною інтерпретацією композицій Моцарта, Бетовена, Шопена та Дебюссі. Цей концерт засвідчив, що Канадійська Рада вибрала відповідну кандидатку, а дальші сподівання Ради можна повнотою поділяти.

Христина Петрівська відома українському та широкому канадійському загалові з її попередніх концертів, що їх передавало Радіо СіБіСі і треба вірити, що музичний світ Канади почує про неї ще більше. З нагоди подвійного відзначення належиться їй признання та найкращі побажання дальших успіхів".

Христина Петрівська

Ми передали новинку в цілості. Останнім часом 26 червня Христина виступила в програмі для вшанування пам'яти Володимира Джуса. Христина є членом УНС — Відділ в Торонті Лонґ Бренч.

П. -О.

Український юнак втратив життя в річці Лігай

Аллентавн, Па. — Ще з початком минулого місяця, в неділю 5-го червня ц. р., річка Лігай забрала життя двох юнаків, в цьому одного українця, члена Українського Народного Союзу 14-літнього Івася Фарінґера, учня 9-ої кляси з Коплей, Пенсилвенія. Івась поковзувся, проходячи берегом та впав у бурхливу воду річки, з якої його витягнено неживим після одної години даремних рятункових зусиль. На кілька тижнів перед цим трагічним, нещасливим випадком, мати і вітчим Івася вписали його в члени Українського Народного Союзу, вибравши для нього забезпечення на 20 років у сумі одної тисячі долярів з тією думкою, щоб Івася включити в активну українську громаду та рівночасно наскладати йому за 20 років тисячу долярів.

Івась Фарінґер

Гірка доля вирвала Івася з рядів української молоді в заранні його життя.

Мистецька частина 17-го Здвигу Українців Америки й Канади

У мистецькій частині здвигу, що відбувся в неділю 3 липня ц. р. в Боффало, Н. И., на площі перед музеєм у Делаваре парку, брали участь хори осередків Спілки Української Молоді: чоловічий „Сурма" з Сиракюз (диригент З. М'ягкий) та чоловічий, жіночий і мішаний з Торонта, оперна солістка Галина Минаїв - Андреадіс і танцювальні гуртки СУМА з Боффало і Вотерлвіту.

Хорові точки програми так підбором, як і виконанням, не зраджували аматорщини, притаманної звичайно таким масовим з'їздам. Торонтонці представилися трьома хорами: жіночим, чоловічим і разом з'єднані у мішаному хорі, якими проводив диригент В. Кардаш, наступник колишнього диригента цих хорів Лева Туркевича. Хористи зрівноважені голосово, з доброю дикцією, певні у своїх партіях, з добрими хоровими солістами (А. Сорока і С. Кривенький), реаґували на всі знаки диригента, якими він старався підійти до відтворення думок творців співаних пісень. А співати у вільному просторі та ще при „тропічній" температурі, не те саме, що на концертовій естраді. З признанням треба піднести, що у програмі були також пісні з новішого репертуару (Майборода, Шамо), що в наших хорах рідко трапляються. Мабуть без порозуміння з диригентами попала у програму два рази та сама пісня (Садовського „Вставай, Україно"), раз у виконанні чоловічого, другий раз мішаного хору. Своїми одягами викликали хористи також зорове гарне враження, у першу чергу пані з Торонта, не тільки стилевими народними одягами, але і своєю зовнішністю.

Про голосові чи інтерпретаційні вальори оперної солістки пані Галини Минаїв-Андреадіс прийшлося б хіба повторяти те, що вже не раз читали ми у пресі з нагоди її мистецьких виступів. Вона зуміла схопити й гасло, під яким відбувався з'їзд, бо дала у програмі пісню до слів І. Франка (а першим кличем з'їзду було 110-річчя народження поета) „Безмежнеє поле" (муз. М. Лисенка). Хорам акомпаніювала піяністка пані Марта Кравців - Варабаш, а солістці п. К. Кох.

З танцювальних гуртків вирізнявся гурток з Воверліт з чотирма танками, хоч і місцеві „гуцули" справилися добре і в аркані і в в коломийці, танцюючи під звуки справжньої оркестри Гудим'яна. Коли б вокальна частина програми відбувалася у закритому приміщенні а не під „голим небом", де не було ані потрібного спокою, ані резонансу, ані відповідної обстановки (солістка, співаючи, мусіла держати в руках мікрофон, а піяніно стояло поза хорами), то музичні точки програми на цьому скористали б. А це у першу чергу треба мати на увазі.

О. З.

● **У Ташкенті був знову Землетрус** — 600-ий від 26-го квітня, коли-то внаслідку землетрусу згинуло 4 особи й 150 було ранених.

Конвенційний Комітет УККА . . .

(Закінчення зі сто. 1-ої.)

тральних Організацій вислано обіжного листа з проханням помістити в тій Програмовій Книжці односторінкові звідомлення з їхньої праці. В цей спосіб будуть доповнені дані про працю, яку веде УККА всіма організаціями, які входять в його склад. На другу частину книжки зложаться платні оголошення .

П. В. Клозник звітував від імені Бенкетової Комісії. Він подав проєкт-меню на обід і на бенкет, як і свої пропозиції відносно мистецької частини в часі Бенкету. За Комісію Інформації звітував ред. М. В. Дольницький. Для всієї преси в повакаційному часі розішлеться багато інформацій, зв'язаних з підготовкою до IX Конґресу. Проєктується влаштувати під час Конгресу виставку української преси у вільному світі та виставку всіх видань УККА з графічними діяграмами.

Наступне засідання Конвенційного Комітету відбудеться в вересні цього року.

● **Біля Гарварду в Індії,** за 100 миль но північний схід від столиці Ню Делі, сталася рідка катастрофа. Тисячі паломників зійшлись над „святу річку", щоб в ній скупатись. Несподівано впав густий дощ. Люди так масово й раптово пчали втікати, щоб схоронитись перед дощем, що на смерть розтоптали 17 осіб, між ними 13 жінок.

Волею Всевишнього відійшов від нас у Вічність, після довгої та важкої недуги дня 10-го липня 1966 року в Hartford, Conn. наш Найдорожчий та Незабутній Муж та Шваґер

бл. п. СТЕФАН АРТЕХ

проживши 71 років, бувший учасник Визвольних Змагань та член Українського Народного Дому в Hartford, Conn.

ПОХОРОН відбувся дня 12-го липня 1966 року з української католицької церкви св. Михаїла в Hartford на український цвинтар в Glastonbury.

Вічна Йому Пам'ять!

Горем прибиті:
ГАЛИНА — дружина
та РОДИНА.

Ділимося з нашим Членством і Українським громадянством сумною вісткою, що 14 липня 1966 р. в Торонті, після довгої і тяжкої недуги, відійшов у Вічність кол. Голова Крайової Управи Братства кол. Вояків І-ої Дивізії Української Національної Армії

бл. п. сот.
МИХАЙЛО БРИГІДЕР

Покійний народився 24-го вересня 1908 р в с. Малашівці на Тернопільщині. Гімназію Закінчив у Тернополі, а вищі торговельні студії у Варшаві.

Як поручник резерви польської армії брав участь у війні з Німеччиною в 1939 р. У 1941 р., як сотник, служить у Дружині Українських Націоналістів, якої командиром був Р. Шухевич-Чупринка. В 1943 р. вступає в ряди І-ої Дивізії Української Національної Армії і, як єдиний в ній український командир куреня піхоти (І-ий курінь 29-го полку) брав участь у боях під Бродами.

По війні брав участь в українському комбатантському і громадському житті в Німеччині, а, після переїзду до Канади, став Головою Відділів Ліґи Визволення України в Саскатуні й Торонті, Головою Крайової Управи Канади Братства кол. Вояків І-ої Дивізії Української Національної Армії, головою Спортового Товариства „Україна", заступником Голови Торонтського Відділу КУК і заступником Управителя Кредитової Спілки „Будучність".

Залишив в Торонті горем прибиту дружину Лідію, сина Андрія і в Англії брата Романа.

Спи спокійним сном, дорогий Друже! Хай канадська земля буде Тобі легкою!

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ І-ої ДИВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ
Головна Управа, Крайові Управи Канади і США, Станиця Торонто.

Повідомляємо в глибокому смутку наших Приятелів і Знайомих, що дня 10-го червня 1966 р. упокоївся в Бозі в місті Ґрацу, Австрія, НАШ ДОРОГИЙ НЕЗАБУТНІЙ БРАТ, БАТЬКО, МУЖ, ШВАҐЕР, СТРИЙКО І ДІДУСЬ

бл. п. д-р прав ОЛЕКСА ГАРАСИМІВ

був. У.С.С. і адвокат в Порохівнику на Лемківщині.
ПОХОРОН відбувся в Ґрацу дня 15-го червня 1966 р. і похований там на цвинтарі св. Петра.

ГОРЕМ ПРИБИТА РОДИНА В ЗДА, КАНАДІ, ЕВРОПІ І АВСТРАЛІЇ.

АМЕРИКАНЦІ ЗА ВИЗВОЛЕННЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ, ІНК.

ЗАКЛИКАЄМО ВСІХ УКРАЇНЦІВ ВЗЯТИ УЧАСТЬ РАЗОМ З ІНШИМИ НАЦІОНАЛЬНИМИ ГРУПАМИ

— в —

Урочистому закритті
ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ
що відбудеться
в неділю, 24-го липня 1966 р., о год. 2:30 по полудні
на острові Статуї Свободи

В ПРОГРАМІ:

В НЕДІЛЮ, 24-го ЛИПНЯ 1966 р., з нагоди закриття Тижня Поневолених Націй біля Статуї Свободи, в катедрі Св. Трійці (при Бродвей і Волл стріт), о годині 11-ій перед полуднем буде відправлена СЛУЖБА БОЖА в намірені всіх поневолених народів і відбудеться прийняття для їх представників.

ВИМАРШ прапороносців в супроводі оркестри на площу; американський гимн і відкриття; благословення прапорів; промови політичних діячів і схвалення резолюцій.

Доїзд з Ню Йорку (Манґеттен):
Підземкою від Бас Термінал або від Ґренд Централ (залізнична станція) на 42-ій вулиці до Саут Ферри в долішньому Ню Йорку, а потім пароплавом до острова. Пароплави відпливають через кожних 30 хвилин.

ЗБІР ВІДБУДЕТЬСЯ НА ПЛОЩІ ПЕРЕД ВИСОКОЮ ЩОГЛОЮ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ПРАПОРУ. ТИСЯЧІ ТУРИСТІВ, ЯКІ ЩОДНЯ ВІДВІДУЮТЬ СТАТУЮ СВОБОДИ, ПРИГЛЯДАТИМУТЬСЯ ЗАКРИТТЮ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІДДІЛ АВПН.

Повідомляю Знайомих, що в неділю, 17-го липня 1966 р. упокоївся в Бозі на 77-му році життя

бл. п. ВАСИЛЬ ЕВАНІН

замешкалий при 206 E. 10th Street, New York, N.Y.

ПОХОРОН в П'ЯТНИЦЮ 22-го липня 1966 р. о годині 10-ій ранку з похоронного заведення П. Яреми на цвинтар Mount Olivet.

Вічна Йому Пам'ять!

СОФІЯ ТИНЕЦЬКА — приятель.

201 E. 10th Street
New York, N.Y.

Замість квітів на свіжу могилу
сл. п. Софії Гарасевич
Членкині 28 Відділу Союзу Українок в Нюарку, Н.Дж. складаємо на Український Католицький Університет в Римі дол. 91.00 через Громадський Комітет Метрополії.
28-ий ВІДДІЛ СУА Нюарк-Ірвінґтон, Н.Дж. та ПРИЯТЕЛІ.

На незабутню пам'ять
НАШОГО НАЙДОРОЖЧОГО МУЖА І БАТЬКА
Михайла Дзєдзюха
складаємо пожертву 50.00 дол. на Український Католицький Університет в Римі.

МАГДАЛИНА — дружина
МИЛТОН І ДЖОРДЖ — син і внук
МАРКО І СТЕПАНІЯ — син і синова
Сиракюзи, Н.Й.

СПОРТ

редагує В. СОХАН

ПОСАДНИК МІСТА ВШАНУВАВ „ТРИЗУБ"

Футболісти „Тризуба" та члени Управи УСО „Тризуб" були почесними гостями на святочній церемонії у посадника міста Філядельфії Джеймса Тейта. Промовою до зібраних гостей відзначив посадник Філядельфії четвертий чемпіонат ЗДА, що його здобули футболісти „Тризуба", знаного в американських кругах, як „Юкрейнієн Нешенелс". Ця церемонія відбулася в будинку міської управи Філядельфії 5-го липня.

Філядельфійський щоденник „Ди Івнінґ Бюллетин" з числі з 11-го липня подав вістку, що посадник міста Філядельфії відновив заходи, щоб збудувати футбольний стадіон в Фермонт Парку. Цей стадіон, за словами цього щоденника, мав би бути для змагань аматорських і професійних футбольних дружин. У цій же вістці подано, що посадника міста заохотили поновити заходи для будови такого стадіону успіхи футбольної дружини „Юкресніен Нешенелс", які вже четвертий раз здобули чемпіонат країни.

— O —

ВИСЛІДИ ЗМАГАНЬ УКРАЇНЦІ — ЛИТОВЦІ

В легкоатлетичних змаганнях репрезентацій українців та литовців з терену ЗДА і Канади занотовано ось такі висліди:

ЧОЛОВІКИ

Біг на 100 ярдів: Ящишин — 9.8сек., Курилас — 10.0, Вітряк — 10.1, Колодій, Станкус (Лит.), Малінавскас (Лит.).

Біг на 200 метрів: Ящишин — 22.0 сек., Алексеюнас (Лит.) — 22.2, Купчак — 22.5, Курилас, Станкус (Лит.), Колодій.

Біг на 400 метрів: Купчак — 49.3., Алексеюнас (Лит.) — 50.6, Коловіч (Лит.) і Богуський.

Біг на 110 метрів із плотиками: Богуський — 17.2 сек., Горейко — 20.0.

Біг на 800 метрів: Р. Фрост (Лит.) 1:58.6, Б. Фрост Лойбюк, Стахів.

Біг на 1,500 метрів: Р. Фрост (Лит.) — 4:13.0, Саєвич — 4:14.2, Ломницький — 4:20.0, Лейбюк, Р. Фрост.

Біг на 3,000 метрів: Саєвич — 9:11.0, Ломницький, Стахів.

Гінці 4×100 метрів: Литовці — 44.4 сек., Українці — 45.0.

Гінці 4×400 метрів: Литовці — 3:27.2, Українці — 3:28.2.

Стусан кулею: Андрусишин — 49.7 стіп, Венцлявскас (Лит.) — 41.1 стіп, Крушельницький.

Мет диском: Андрусишин — 150.5 стіп, Венцлявскас (Лит.) 109.0, Крушельницький, Жаліявскас (Лит.).

Мет ратищем: Андрусишин — 236.8 стіп, Ковар — 146.6, Лялька — 138.4, Стокус (Лит.) — 137.6, Венцлявскас (Лит.).

Стрибок вгору: Жаліявскас (Лит.) — 5.8 стіп, Куляс — 5.7, Маланій — 5.6, Лялька — 5.4.

Стрибок вдовжінь: Вітряк — 22.0 стіп, Ящишин — 20.1, Волощак — 20.07, Жаліявскас (Лит.) Курилас, Станкус (Лит.).

Трискок: Вітряк — 47.8 стіп, Кузик — 43.2, Маланій — 41.1, Венцлявскас (Лит.) — 39.1.

Стрибок з жердкою: Сушко Б. — 12.8 стіп, Сушко І. — 10.8, Гуменюк.

Загальне дружинове точкування чоловіків:
Українці 108 — Литовці 66 точок.

ЖІНКИ

Біг на 100 метрів: Табуленас (Лит.) — 13.3 сек., Кучмій — 13.4, Янелюнас (Літ.) — 13.4, Лихач, Сиротинська, Ґнип.

Біг на 200 метрів: Табуленас (Лит.) — 28.3 сек., Якубайтіс (Лит.) — 28.6, Янелюнас (Лит.) — 29.2, Якубайтіс М. (Лит.), Сиротинська, Еліяшевська, Денеґа, Маланчій.

Біг на 400 метрів: Якубайтіс (Лит.) — 1:06.0, Табуленас (Лит.) — 1:10.0, Якубайтіс М. (Лит.) — 1:11.5, Гікава, Еліяшевська, Маланчій.

Гінці 4×100 метрів: Литовки — 1:10, Українки — здискваліфіковані.

Стусан кулею: Гаргай — 31.10 стіп, Цюрліоніс (Лит.) — 30.06, Клімас (Лит.) — 30.02, Томків — 27.09, Шабат, Табуленас (Лит.).

Мет диском: Томків — 87.11 стіп., Клімас (Лит.) — 85.10, Сиротинська, Гаргай, Табуленас (Лит.).

Мет ратищем: Клімас (Лит). — 91.3 стіп, Сиротинська — 81.6, Цюрліоніс (Лит.) — 81.0, Денеґа — 80.1.

Стрибок вдовжінь: Еліяшевська — 15.4 стіп, Кучмій — 15.3, Лихач — 15.0 Якубайтіс (Лит.) — 15.0 Сиротинська — 14.11, Янелюнас (Лит.).

Стрибок вгору: Стефанюк — 4.6 стіп, Еліяшевська — 4.5, Янелюнас (Лит.) — 4.4, Табуленас (Лит.) — 4.3.

Біг на 80 метрів з плотиками: Якубайтіс (Лит.) — 14.1 сек., Лихач — 15.4, Гікава — 15.5.

Загальне дружинове точкування жінок:
Литовки 60 — Українки 48.

В кінцевому точкуванні цілої зустрічі в легкій атлетиці Українці перемогли Литовців рахунком 156:126.

Подав С. Маланчук

ВИСЛІДИ СВІТОВИХ ПЕРШОСТЕЙ ФУТБОЛУ

ГРУПА А:
Англія — Ураґвай 0:0
Франція — Мехіко 1:1
Уруґвай — Франція 2:1
Англія — Мехіко 2:0
Уруґвай — Мехіко 0:0

Група Б:
Німеччина - Швайцарія 5:0
Арґентина — Еспанія 2:1
Еспанія — Швайцарія 2:1
Арґентина - Німеччина 0:0
Арґентина - Швайцарія 2:0

Група Ц:
Бразилія — Болгарія 2:0
Портуґ. — Мадярщина 3:1
Мадярщина - Бразилія 3:1
Портуґалія - Болгарія 3:0
Портуґ. - Бразилія 3:1

Група Д:
СССР - Півн. Корея 3:0
Італія - Чіле 2:0
Чіле - Півн. Корея 1:1
СССР - Італія 1:0
Півн. Корея - Італія 1:0

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ

Аплікація на прийняття
— на —
КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
на СОЮЗІВЦІ
КЕРГОНКСОН, Ню Йорк
ВІД 8-го СЕРПНЯ 1966 РОКУ

Ім'я і прізвище: ____________________
Адреса: ____________________
Вік: __________ Член УНСоюзу, Відділ: __________
Знання української мови:
СЛАБЕ ☐ ЗАДОВІЛЬНЕ ☐ ДОБРЕ ☐
Залучую на рахунок оплати $__________
(Повна оплата курсів — $120.00. Половину належности треба вплатити із аплікацією).
Аплікації висилати на адресу:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION ESTATE
Kerhonkson, New York

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

інч через одну шпальту
за культурні імпрези (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки) — $2.00
інч через одну шпальту
за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. п.) — $3.00
інч через одну шпальту
за політичні оголошення (виборчі кампанії) — $4.00
оголошення через 8 шпальт (ціла сторінка) по — $3.0
за інч за кожного рода оголошення.
Виготовлення кліше на одну шпальту — $4.7
Виготовлення кліше на дві шпальти — $6.5

Повідомляється всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, доки не будуть вирівнані попередні рахунки.

Посмертні згадки

МИХАЙЛО ДЗЄДЗЮХ, член Т-ва „Українська Січ", 39 Відділ УНСоюзу в Сиракюзах, помер 30-го червня 1966 року по тяжкій і довгій хворобі, проживши 79 років. Народився в с. Котузів, пов. Підгайці, а до УНС вступив 1918 р. Належав до одних з перших піонірів, які організували церковне й громадське життя міста Сиракюз, а спеціяльно завжди діяльний в союзовій праці при Відділі. Відзначався жертвенністю на народні цілі і в пам'ять Його родина жертвувала 50.00 долярів на Український Католицький Університет в Римі. Покійний залишив у жалобі дружину Магдалину, синів: Милтона з внуком Юрієм і Марка з дружиною Степанією. Похорон відбувся 4-го липня з пох. заведення до кат. церкви св. І. Хрестителя, а опісля похований на церковному цвинтарі. Службами Божими, квітами та численною участю в похоронних обрядах віддали останню пошану Покійному — Рідня, Односельчани, Приятелі і Союзовці.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа.

АННА ХАБИНЕЦЬ з дому **КУПЕЦЬКА,** довголітня членка Т-ва Любов — 370 Відд. УНС в Ню Гейвен, Конн., померла нагло в лікарні св. Рафаїла, дня 20-го квітня 1966 р. на 72-му році свого трудолюбивого життя. Покійна народилася 1 квітня 1895 р. в с. Новошин, повіт Жидачів, Зах. Україна. До ЗДА прибуло 50 років тому та вступила до УНС в грудні 1915 р. Працювала довгий час у місцевій телефонічній компанії. При цьому завжди цікавилася громадськими справами та приймала живу участь в українському житті. Залишила в смутку чоловіка Миколу, 2 синів Мирона і Богдана, 3 дочки: Ольгу, Олену і Лілею та 10 внуків, як також матір та 1 брата в Україні, а одного в Канаді. Похорон відбувся 23 квітня ц. р. з похоронного заведення до укр. кат. церкви св. Михаїла, а звідтіль на цвинтар св. Лаврентія у Вест Гейвен. Крім рідних, прибуло багато приятелів, а головно союзовців, щоб віддати останню послугу цій зразковій громадянці.

Вічна Їй Пам'ять!
Василь Ґіна, секр.

МАРІЯ БРИКАЙЛО, членкиня 192 Відд. УНС Т-ва Запорозька Січ в Геркімер, Н. Й., померла по короткій але тяжкій недузі 19 червня 1966 р. проживши 44 роки. Вступила до УНС 29 листопада 1958 р. Покійна полишила в смутку мужа Петра та сина Петра мол., який служить під сучасну пору у моряцький служить при моряцьких частинах. Похорон відбувся з укр. правосл. церкви св. Покрови на український цвинтар в Геркімер. Прощали Покійну ближча і дальша родина та члени УНСоюзу, вкриваючи свіжу могилу квітами.

Вічна Їй Пам'ять!
Яр. Сенишин, секр.

ВАСИЛЬ КОРНЯК, член Т-ва Українська Січ — 39 Відд. УНС в Сиракюзах, Н. Й., помер по тяжкій та довголітній хворобі 18 травня 1966 р., проживши 73 роки. Уродився в селі Полушівці, пов. Чортків, до ЗДА прибув 1910 року, а до Союзу вступив 1923. За молодших літ був діяльний в нашій громаді й своєю товариською поведінкою здобув багато приятелів іпошану. В часі слабости щоденно „Свобода" була Йому великим другом. Полишив у великому горю вірну дружину Павліну та дочку Степанію з мужем, які в часі довгої хвороби були дійсними опікунами. Похорон відбувся 21 травня 1966 р. з похоронного заведення до кат. церкви св. І. Хрестителя, а звідсіль на Вічний Спочинок на церковний цвинтар. Численною участю в похоронних обрядах, жертвою Служб Божих, цвітами — віддали останню пошану Покійному — родина, приятелі та союзовці.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа

Розшуки

90-ЛІТНІЙ ЧОЛОВІК
пошукує українську родину, яка могла б заопікуватися мною до смерти. Маю готівку, старечу пенсію і життєве забезпечення.
MICHAEL PRYTULA
Salisbury Center, N.Y. 13454

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 23-го липня 1966 р.:

НЮ ЙОРК, Н.Й.. — Місячні збори Т-ва Зоря, Відд. 69, о год. 7-ій веч. в домівці під ч. 33 East 7th Street. Проситься всіх членів конечно прийти, бо є важливі справи до полагодження, головно справа злуки нашого Відділу з другим Відділом УНС. В зборах візьме участь обласний організатор УНС Степан Гаврищ. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 5655. Сорро діє!

— Вже настає ніч, Сорро, — сказав шеф монголів. — Я зберу нарід, щоб ви могли сказати йому про моє призначення!

Незабаром зібралися члени племени біля ватри в страху і повній пошани мовчанці... Могутній Сорро мав саме почати діяти!